

Suvi Savola

MITÄ PIANISTI TEKEE BÄNDISSÄ?

Taustäänitteitä ja materiaalia pop/jazz-pianon komppisoiton opiskeluun

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin koulutusohjelma
Joulukuu 2017**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria- ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2017	Tekijä/tekijät Suvi Savola
Koulutusohjelma Musiikki		
Työn nimi MITÄ PIANISTI TEKEE BÄNDISSÄ? Taustäänitteitä ja materiaalia pop/jazz-pianon komppisoiton opiskeluun		
Työn ohjaaja Kirsti Rasehorn		Sivumäärä 28 + 1
Työelämäohjaaja Kirsti Rasehorn		
<p>Pedagogisessa opinnäytetyössä luotiin pop/jazz-pianon komppisoiton opiskeluun nuottiharjoite- ja taustäänitemateriaalia. Materiaali toteutettiin perustason 2/3 ja 3/3 piano- ja teoriataidot omaaville soittajille. Samalla tutkittiin pianistin roolia bändissä.</p> <p>Opinnäytetyön aihe nousi hyvistä kokemuksista taustäänitteiden käytöstä ja tarpeesta koota opetustyötä helpottavaa opetusmateriaalia. Tavoitteena oli luoda aloittelevien pop/jazz pianistien bändisoittovalmiuksia tukevaa materiaalia sekä saada käyttöön omaan pianonsoiton opetustyöhön soveltuvaa perustason työkalupakkia.</p> <p>Harjoitusmateriaali taustäänitteineen tehtiin seitsemän eri rytmimusiikin tyyllilajin opetteluun: pop, rock, blues, groove, funk, jazz/swing, jazzvalssi ja bossa nova. Harjoitusoppaassa on kerrottu tiivistetysti näiden tyylien pääpiirteistä, keskittyen pianon rooliin bändisoitossa. Opas sisältää sekä rytmi- että harmoniaharjoitteita ja jokaisen tyyllilajin nuottiharjoitteisiin on tehty siihen kuuluva taustäänite. Nuottikuvat on tehty Sibelius 7 First -nuottinusuohjelmalla ja taustäänitteet on tehty GarageBandmusiikkiohjelmalla. Taustäänitteet ovat saatavissa piilotettuina YouTube-linkkeinä.</p> <p>Tietopohjasta olennaisen osan muodostaa kolme oppimistyyliä, jotka liittyvät työstettyjen harjoitteiden soveltamiseen pop/jazz-pianon opiskelussa ja opettamisessa. Nämä ovat kuulonvarainen, tutkiva ja yhteistoiminnallinen oppiminen. Keskeistä opinnäytetyö- ja oppimateriaaliprosessissa on ollut myös hiljainen pedagoginen tieto ja luova työskentely. Materiaalit ovat helposti hyödynnettävissä pop/jazz-pianon komppisoiton opiskelussa.</p>		
Asiasanat bändisoitto, komppisoitto, kuulonvarainen oppiminen, harjoitusmateriaali, pop/jazz-piano, taustäänitteet, tutkiva oppiminen, yhteistoiminnallinen oppiminen		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2017	Author Suvi Savola
Degree programme Music		
Name of thesis WHAT DOES A PIANIST DO IN A BAND? Backing tracks –and material to pop/jazz piano comping		
Instructor Kirsti Rasehorn	Pages 28 + 1	
Supervisor Kirsti Rasehorn		
<p>In this pedagogical thesis was created note and backing track material for piano players, who have the basic level knowledge and skills in both theory and piano playing. At the same time was studied the role of a pianist in a band.</p> <p>The idea of the topic for this thesis rose from good experiences in using backing tracks and from a need to collect teaching material that would help with piano teaching. The aim was to create teaching material that would support the beginner pop/jazz pianists' readiness towards band playing and to get a toolkit for teaching.</p> <p>The guidebook's exercise material with backing tracks was created for the learning of seven different rhythm-music styles: pop, rock, blues, groove, funk, jazz/swing, jazzwaltz and bossa nova. There is a short summary about these styles' main features in the guidebook, focusing on the role of the piano in a band. The guidebook includes both rhythm and harmony exercises and there's a backing track for every style's note-exercises. The note images were made with Sibelius 7 First note program and the backing tracks were created with GarageBand music program. The backing tracks are available as hidden YouTube-links.</p> <p>The framework in this thesis is based on three learning styles that are related to the application of the exercises in the studying and teaching of pop/jazz-piano. These styles are auditive, investigative and cooperative learning. The central element in the process of this thesis and guidebook material has also been a tacit pedagogical knowledge and creative work. These materials are easy to utilize in studying pop/jazz piano comping.</p>		

<p>Key words auditive learning, backing tracks, band playing, comping, cooperative learning, exercise material, investigative learning, pop/jazz piano</p>

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KESKEISTÄ POP/JAZZ-PIANON KOMPPISOITOSSA.....	3
2.1 Pianistin rooli yhtyeessä	3
2.2 Oppimisen eri tavat.....	4
2.2.1 Kuulonvarainen oppiminen.....	4
2.2.2 Tutkiva oppiminen	5
2.2.3 Yhteistoiminnallinen oppiminen.....	6
2.3 Rytmit.....	7
2.4 Harmoniat.....	7
3 TAUSTAÄÄNITTEIDEN YLEISTYYPIT JA HYÖTY	9
3.1 Taustojen yleistyypit	9
3.1.1 Vapaasäestyksen oppimateriaalit	9
3.1.2 Älylaitteiden taustaääniteohjelmat.....	9
3.1.3 Play along – nuottikirjat.....	10
3.1.4 Musiikkikoulu Rockway	10
3.1.5 YouTube.....	10
3.2 Taustojen tarve ja hyöty piano-oppilaalle	10
4 OMAT TAUSTAÄÄNITTEET	12
4.1 Tekoprosessi.....	12
4.2 Rytmii ja fraseeraus sekä tyylien taustaa	12
4.2.1 Pop	12
4.2.2 Rock.....	13
4.2.3 Blues	14
4.2.4 Groove	15
4.2.5 Funk.....	15
4.2.6 Jazz/swing	16
4.2.7 Jazzvalssi.....	18
4.2.8 Bossa nova.....	19
4.3 Harmonia	20
4.3.1 Pop/Rock	21
4.3.2 Blues	21
4.3.3 Groove	22
4.3.4 Funk.....	22
4.3.5 Jazz	23
4.3.6 Bossa nova.....	24
5 YHTEENVETO	25
LÄHTEET	27
LIITTEET	

KUVAT

KUVA 1. Kolmimuunteinen fraseeraus.....	17
KUVA 2. Jazzrytmin komppausesimerkki	17
KUVA 3. Jazzvalssin poljennon idea	18
KUVA 4. Jazzvalssin bassorytmin esimerkki.....	18
KUVA 5. Jazzvalssin komppauksen rytmiesimerkki	19
KUVA 6. Partido alton rytmiesimerkki	20
KUVA 7. Montunoesimerkki.....	20
KUVA 8. Bluesin harmoniaesimerkki.....	22
KUVA 9. Esimerkki ii – V – I – sointukierrosta septimisointuina.....	23
KUVA 10. Esimerkit ii – V – I – sointukierrosta laajempina sointuina.....	24
KUVA 11. Esimerkit ii – V – I – sointukierrosta kahden käden sointuhajotuksilla.....	24

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö käsittelee taustäänitteiden käyttöä muutaman eri rytmimusiikkityylin opettelussa pianolla. Olen itse kokenut viime vuosina taustäänitteet oivallisiksi ja tärkeiksi työvälineiksi omassa piano-opiskelussani. Kun on joku musiikillinen syke, muukin kuin pelkkä metronomi, apuna omassa harjoittelussa, soittamiseen tulee ihan eri tavalla tekemisen meininkiä ja iloa. Olen pohtinut myös, että taustanauhoista olisi ollut itselleni paljon hyötyä ja iloa myös jo piano-opiskeluni varhaisessa vaiheessa. Harrastin yläasteelta alkaen paljon pop/jazz-pianonsoittoa itsekseni, mutta bänditoimintaa ei juuri ollut paikkakunnallani tarjolla. En ole törmännyt pop/jazz-pianoon liittyviin taustäänitteisiin muutoin kuin vasta musiikin ammatillisissa opinnoissa.

Taustäänitteitä pop/jazz-pianon soittoon on olemassa monenlaisia. Useat taustäänitteet ovat kuitenkin ammattilaisille tai pitkälle edenneille soittajille. Selvitän opinnäytetyössäni, onko tällaisia alkeismateriaalitasoisia taustääniteharjoitteita ilmestynyt aiemmin Suomessa tai ulkomailla. En ole itse törmännyt aiemmin tämän tasoiisiin, bändisoittoon harjaannuttaviin harjoitetaustäänitteisiin. Tavoitteenani on, että kokoamani ja itse luotu harjoitusmateriaali voisi tukea aloittelevan pianistin valmiuksia soittaa bändissä. Pianisti voi taustojen kanssa harjoitellessa kuulostella omaa rooliaan ”bändissä”, kun kuulee muita soittimia ja sykettä taustalla.

Tärkeä tekijä tähän harjoitusmateriaalin kokoamistyöhön ryhtyessäni oli myös se, että halusin rakentaa ja koota opetusmateriaalia helpottamaan omaa opetustyötäni. Kun minulla on käytössäni joidenkin eri tyylien perusharjoitteita ja niihin liittyviä taustäänitteitä, löydän helpommin opetukseeni jotain konkreettista, mistä lähteä liikkeelle. Taustäänitteitä työstäessä joutuu myös tarkemmin selventämään itselleen eri rytmimusiikin tyylien rytmii- ja harmoniamailmaa. Se auttaa myös oman ammattitaidon kehittymisessä.

Taustäänitteideni harjoitteet rajautuvat rytmiiikan ja harmonian harjoitteluun. En käsittele tässä työssäni soolon soittamisen opettelua tai improvisointia. Työni ulkopuolelle rajautuu myös vapaasäestys, jossa piano on paljolti eri roolissa kuin bändisoitossa. Joissain harjoitteissa on tosin myös vapaasäestykseen soveltuvia elementtejä. En käsittele myöskään sähköpianon soittamiseen liittyviä teemoja, kuten esim. eri musiikkityyleihin soveltuvia soundeja. Myös suomalainen tanssimusiikki rajautuu työni ulkopuolelle.

Ennen musiikkipedagogiopintoja Centria- ammattikorkeakoulussa olen satunnaisesti käyttänyt YouTubesta löytämiäni taustäänitteitä oman pop/jazz-pianonsoiton harjoittelun avuksi. Äänitteet ovat olleet useimmiten jonkun jazz-standardin teemaan rakennettuja sointukiertoja. Olen hyödyntänyt näitä taustäänitteitä harmonian ja soolon soittamisen opettelussa ja komppausrytmien opettelussa pianolla.

Omissa piano-opinnoissani taustäänitteiden kanssa soittaminen ei ole ollut paljoa esillä ennen musiikkipedagogiopintojen viimeistä opiskeluvuotta. Viimeisenä vuotena omassa piano-opiskelussa Centria-ammattikorkeakoulussa on kuitenkin ollut selkeitä taustäänitteiden avulla tehtäviä rytmi – ja harmoniaharjoituksia. Olen kokenut nämä harjoitteet tarpeellisiksi ja erittäin hyödyllisiksi. Esim. uusia harmoniaotteita ja rytmityksiä on ollut inspiroivaa ja sopivan haastavaa opetella taustäänitteen mukana.

Taustäänitteitä erilaisiin pianoharjoitteisiin löytyy mm. YouTubesta ja erilaisista rytmimusiikin artistien ja säveltäjien materiaaleja sisältävistä nuottivihkoista. Edistyneille soittajille on myös olemassa i Real Pro-ohjelma, joka toimii Applen iPadeissa. Ohjelman avulla voi soittaa erilaisia jazzkappaleita taustäänitteiden kanssa. Vapaasäestykseen liittyen taustäänitteitä on olemassa mm. Jyrki Tennin ja Jasse Varpaman tekemässä ”Vapaa säestys – ja improvisointi” – kirjassa.

Opinnäytetyöni voi olla avuksi kevyen musiikin piano-opiskelussa, jos opiskellaan valitsemieni tyylien perusteita ja pianon roolia bändissä. Oppimateriaali taustäänitteineen auttaa pääsemään kiinni valitsemieni tyylien perusteisiin. Taustäänitteiden avulla voi aloittelevakin pianisti saada palan kokemusta, miltä tuntuisi soittaa bändissä. Opinnäytetyössäni ei ole tarkoitus avata kaiken kattavasti valitsemiani tyylejä, vaan lähinnä niiden pääpiirteitä rytmikan – ja sointumaailman kannalta.

Oppimateriaalia voivat hyödyntää piano-opettajat - ja oppilaat tai yksittäiset pop/jazz-pianonsoitosta kiinnostuneet henkilöt.

2 KESKEISTÄ POP/JAZZ-PIANON KOMPPISOITOSSA

Tässä luvussa käsittelen pianon roolia bändisoitossa ja pop/jazz-pianon komppisoiton keskeisiä asioita. Avaan myös muutamia oppimisen eri tapoja pop/jazz-pianonsoiton opiskeluun liittyen. Kuvailen tässä kappaleessa myös yleisesti sitä, millä tavalla käsittelen rytmi- ja harmonia-asioista työstämässäni harjoitusoppaassa.

2.1 Pianistin rooli yhtyeessä

Pianistilla voi tyylistä, kappaleesta ja taiteellisesta sovituksesta riippuen olla erilaisia rooleja bändisoitossa. Jos yhtyeessä on mukana kaikki perusbändisoittimet, eli rummut, basso, kitara ja piano sekä mahdollinen solisti, täytyy pianistin sopia komppausasioista ainakin kitaristin kanssa.

Yleisesti pianistin ja kitaristin yhtäaikainen komppaus bändissä ei toimi, elleivät komppausrytmi – ja harmonia ole jotenkin tarkasti sovitettu esimerkiksi yhtäaikaisesti soitettavaksi rytmikuvioksi.

Erityisesti jazzmusiikkia soittaessa pianistin ja kitaristin on tärkeä vuorotella komppaamisessa. Jos kaksi harmonian soittajaa komppaavat yhtäaikaisesti, soitosta tulee helposti sekavan kuuloista ja rytmi sekä harmoniamaisema tulevat liian täyteen.

Bändissä soittaessa on siis tärkeää sopia komppaustapa. Jos esimerkiksi kitaristin komppi on rytmikkäämpää, pianisti voi soittaa kevyemmin ja vähemmän rytmikkäästi. Hyvä soittaja on myös kuunteleva soittaja. Pianistin on tärkeää kuunnella bändissä muita instrumentteja, kuten esimerkiksi rumpuja ja rummuista tulevaa groovea.

Edistyneemmän pianistin tulisi kyetä reagoimaan impulsseihin, joita tulee bändin muista soittimista. Tämä on erityisen tärkeää jazzmusiikissa. (J. Peltoniemi 2017).

Soittajan olisi hyvä asettua välillä myös kuuntelijan rooliin. Pianisti voi ajatella välillä sitä, miten kuulija mahdollisesti kokee soiton esiintymistilanteessa. Samoin on hyvä ajatella kuuntelemista omalla soittotontillaan ja pohtia sitä, miltä musiikki kuulostaisi, jos olisi kuuntelija ja jos jättäytyisi välillä pois koskettimistolta.

Usein erityisesti nuorilla bändeillä – ja soittajilla on taipumusta soittaa paljon ja isolla volyymilla ja kuuntelemisen taito ei välttämättä ole kovin paljoa läsnä soittotilanteissa.

(J. Peltoniemi 2017).

Bändisoitossa erityisesti rumpalin ja basistin yhteistyön sujuminen on tärkeää kaikkien bändissä soittavien kannalta. Basso ja rummut luovat rytmin ja grooven pohjan. Rumpalin ja basistin olisikin hyvä soittaa paljon yhdessä. Yhteissoitto voi parhaimmillaan olla vaivatonta, jossa kuulostellaan ja toisen soittajan musiikillisia ajatuksia puolin ja toisin. (Salesvuo & Toivanen 2017).

2.2 Oppimisen eri tavat

Oppiminen on määritelty melko pysyväksi, kokemuksiin pohjautuvaksi prosessiksi, joka koostuu oppijan tiedoista, taidoista ja valmiuksista. Oppimistyyli tarkoittaa niitä tapoja, joita ihmiset käyttävät oppiessaan sekä tietojen käsittelyssä ja säilyttämisessä. (Nissinen 2005, 25; Prashnig 2003, 21 [Kopare 2007, 7].)

2.2.1 Kuulonvarainen oppiminen

Auditiivinen, eli kuuloaistiin pohjautuva oppiminen perustuu kuulohavaintojen käyttämiseen opiskelussa. Jos opiskelijalla on erityisen vahva, auditiivinen oppimistapa, kuuloaistin ja kuulemisen merkitys korostuu oppimistilanteissa. Auditiivinen oppija tallentaa havaintonsa kuulokuvien muotoon. Rytmii ja musiikki saattavat jopa helpottaa auditiivisen oppijan oppimisprosessia. Myös keskustelu käsiteltävistä asioista on hyödyllistä auditiiviselle oppijalle. Auditiivisen oppijan keskittyminenkin liittyy ääniärsykkeiden kuuntelemiseen, sillä äänet voivat joko häiritä tai edistää oppimista. (Hyyti, Seitola & Tarvainen 2007.)

Musiikin kuuntelussa, soittimen opettelussa ja harjoittelussa kuulonvarainen oppiminen on yksi tärkeimmistä työkaluista. Opinnäytetyöni materiaalin harjoitteisiin liittyy paljon kuulonvaraisen oppimisen piirteitä. Harjoitusmateriaalini harjoitteissa yhdistyvät sekä oman soittamisen – että muiden soittimien kuuntelu yhtäaikaaisesti ja erikseen. Harjoitteissa kuunnellaan rytmiä ja pyritään soittamaan pianon harmoniaa ja rytmityksiä eri tyyliin sopivilla tavoilla. Myös erilaisista sointuasettelujen kuulokuvaa voidaan kuulostella soittaessa. Taustanauhujen avulla oppilas pääsee tutuiksi bändisoittimien rooli –ja ää-

nimaisemaan. Kuuntelun ja kuuntelevan soittamisen avulla voidaan löytää eri musiikkityylien tunnelmia. Harjoitusoppaaseen laittamieni kappale-esimerkkien kuunteleminen on myös kuulonvaraista oppimista.

Myös korvakuulolta soittaminen on yksi tapa hyödyntää auditiivista oppimistyyliä soiton opiskelussa. Opinnäytetyössäni se liittyy erityisesti rytmien kuunteluun. Korvakuulosoittamiseen toimivia harjoituksia ovat mm. ”lyhyet, toistuvasti kuunneltavat musiikkikatkelmat, joissa kiinnitetään eri kuuntelukerroilla huomiota melodiakulkuun, rytmiin, fraseeraukseen ja artikulointiin.” (Korva 2016; Savola 2016.) Tässä työssäni kuuntelu liittyy erityisesti eri rytmimusiikkityylien rytmisen poljennon havainnointiin kuulonvaraisesti ja analysoiden.

Korvan mukaan on myös hyödyllistä harjoitella kuulonvaraista variointia, jolloin kiinnitetään huomiota ensisijaisesti musiikin raameihin, kuten tempoon, tahtilajiin, asteikkoon ja harmoniaan. Tämän kaltainen työskentely tulee esille mm. oppilaan ja opettajan keskinäisessä jammailussa, jossa musiikillisia teemoja matkitaan puolin ja toisin. (Korva 2016; Savola 2016.)

2.2.2 Tutkiva oppiminen

Tutkivassa oppimisessa oppijaa asettaa itse ongelmia, muodostaen omia käsityksiään ja selityksiään aiheesta. Tietoa ei kopioida suoraan opettajalta tai tietolähteistä, vaan oppija hakee tietoa itsenäisesti.

Ongelmien määrittely on tärkeä osa tutkivaa oppimista. Ongelmat kumpuavat usein oppijan tarpeesta ymmärtää käsiteltävää asiaa. Tutkimusta ohjaavat kysymykset luodaan siinä vaiheessa, kun oppija määrittelee ongelmia. Selitystä ja ymmärrystä etsivät kysymykset ovat hyvin tärkeitä. (Seitamaa-Hakkarainen & Hakkarainen 2003.)

Pianonsoiton opiskelussa tutkitaan soiton eri osa-alueita, kuten mm. sitä, miten löytää sormilla sointuja ja toimivia sormituksia kappaleisiin ja millaisia liikeratoja soitossa on taloudellisinta käyttää. Opetustilanteissa tutkitaan ja kokeillaan myös, millä tavalla täytyy soittaa, että löydetään eri sävyjä ja voimakkuuksia soittimesta.

Tutkiva oppiminen liittyy myös taustanauhojen kanssa soittamiseen. Oppilaan kanssa voidaan yhdessä tutkia, mitä eri musiikkityylien bändien rytmi, harmonia - ja äänimaisemassa ylipäänsä kuuluu ja mitä

pianisti voi omalla soitollaan tuoda tyyliihin. Voidaan tutkia, miten joku toinen tyyli tai soittotapa poikkeaa muista tyyleistä. Esim. pop-balladissa on hyvin erilainen soittotapa kuin vaikkapa bluestyyliässä. Voidaan pohtia, millä tavalla pitää soittaa, millaisella kosketustapaa ja fraseerausta pitäisi käyttää, jotta soitto kuulostaisi vaikkapa funk-tyyliseltä.

2.2.3 Yhteistoiminnallinen oppiminen

Yhteistoiminnallinen oppiminen tarkoittaa yhdessä opiskelemista ja toimimista yhteisten tavoitteiden hyväksi. Esim. ryhmäopetuksessa opiskelijat jaetaan pienempiin ryhmiin ja kullekin ryhmälle annetaan jokin tehtävä. Ryhmissä jokaisen tulee oppia aiheen asiat ja tehdä se, mitä ryhmän tehtäviin kuului. Jokainen on vastuussa oman oppimisen lisäksi myös muiden oppimisesta.

Yhteistoiminnallinen oppiminen on oppimista yhteisöllistä ja aktiivista prosessia. Olennaisia asioita ovat vuorovaikutus ja kasvaminen opiskeltavan asian äärellä. Yhteistoiminnallisen oppimisen periaatteita ovat positiivinen riippuvuus, vuorovaikutus, sosiaaliset taidot, yksilöllinen vastuu ja reflektointi. Positiivinen riippuvuus tarkoittaa vastuuta toistensa oppimisesta ryhmässä. Vuorovaikutus on läsnä tärkeänä elementtinä koko oppimisprosessin ajan. Oppimisprosessi kehittää myös sosiaalisia taitoja ryhmässä toimimisen avulla. Työskentelytavassa on myös läsnä opiskelijoiden yksilöllinen vastuu omasta – ja muiden oppimisesta. Lopuksi koko prosessia reflektoidaan, miten se sujui kunkin osallistujan mielestä. (Oja 2002.)

Opinnäytetyöhöni sisältyy elementtejä yhteistoiminnallisesta oppimisesta. Opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus on ylipäänsä keskeisessä roolissa soittotunneilla. Sosiaaliset taidot, kommunikointi ja molemminpuolinen kuunteleminen ovat avaimia toimivaan soittotuntityöskentelyyn. Yksilöopetuksessa opettajalla on mahdollisuus tukea tehokkaasti oppilaan musiikillisia pyrkimyksiä ja antaa myös tilaa ja vastuuta oppilaan oman oppimisprosessin työstämiselle. Oppimis- tai opiskeluvastuun antaminen riippuu toki oppilaan iästä ja ehkä myös hieman persoonallisuudesta. Opettaja voi esimerkiksi antaa joko selkeitä ja tarkasti määriteltyjä kotitehtäviä tai suurpiirteisempiä tehtäviä, jolloin oppilaalla on enemmän vastuuta oman harjoittelunsa sisällöstä ja suunnittelusta.

Kun opetellaan rytmimusiikin eri tyyliä soittotunneilla, opettaja ja oppilas voivat mm. jammailla yhdessä opiskeltavaa rytmiä, harmoniaa tai kappaletta esim. taustanauhan kanssa. On tärkeää myös keskustella ja vaihtaa ajatuksia opiskeltavasta aiheesta ja pohtia yhdessä ääneen, mikä tyyliässä, kappaleessa tai harjoitteessa on olennainen tekijä.

2.3 Rytmit

Rytmi on jollain tavalla läsnä kaikessa musiikillisessa toiminnassa. ”Rytmi muodostuu saman tai eripituisten äänten, sävelten tai taukojen vaihtelusta.” (Nissinen 2005, 25; Prashnig 2003, 21 [Kopare 2007, 7].) Eri kevyen musiikin tyylien rytmien ja fraseerauspainotusten ymmärtäminen on tärkeää. Rytmit ja fraseeraukset ovat olennaisia musiikkityylien ”kielen” ja fiiliksen sekä kuulokuvan löytämisessä. Niitä voi opetella kuuntelemalla erityyylisiä kappaleita, analysoiden ja poimien kappaleiden edustamien tyylien elementtejä. Rytmisiä asioita voi esimerkiksi laulaa ja soittaa äänitteiden mukana tai niistä voi tehdä opettajan kanssa tai itsekseen erilaisia harjoitteita.

Esim. pop – ja rockmusiikissa rytmi on usein tasaista, kun taas esim. bluesmusiikissa rytmien tunnelma voi olla enemmän ”laid back”, eli taaksepäin nojaavaa. Jazz – ja bluesmusiikissa on myös olennaista mm. kolmimuunteinen rytmitys.

Jokaiseen valitsemaani rytmimusiikin tyyliin olen tehnyt harjoitusoppaaseen perusrytmiharjoitteita, joiden avulla voi tutustua tyylin rytmiseen maailmaan ja jammailla taustanauhan kanssa. Rytmiharjoitteissa on mukana myös helpohkoja sointuja. Harjoitteluoppaassa on nuottikuvat harjoitteista sekä sanallista ohjeistusta, millä tavoin rytmejä kannattaa harjoitella.

Olen laittanut pop – ja rockmusiikin saman otsikon alle sekä rytmi, - että harmoniaosiossa, koska näissä tyyleissä on paljon samoja rytmi – ja sointumailmoja.

2.4 Harmoniat

Eri rytmimusiikin tyyleissä on myös kullekin tyylille ominaisia sointukiertoja ja harmonisia sävyjä. Pop-musiikissa soinnut ovat pääasiassa yksinkertaisia, kun taas lähemmäs jazzmusiikkia mentäessä sointumaailma laajenee ja rikastuu. Harmonia voi myös olla tyylistä ja kappaleesta riippuen joko staattisempaa tai hyvinkin vaihtelevaa ja liikkuvaa.

Tässä työssäni esittelen valitsemiini rytmimusiikin tyylien tyyppillisiä sointukulkuja ja harmonioita, pyrkien huomioimaan opiskelumateriaalin mahdollisen kohderyhmän tason. Soittajan olisi hyvä osata ainakin peruskolmisoinnut käänöksineen, jotta voi tehdä harjoitusoppaan harjoitteita. Oppaan jazz-osiossa mennään myös 13-sointuihin ja kahden käden sointuhajotuksiin asti.

Bluesosion rytmiharjoitteissa käytetään ”chord shellsiä” eli soinnun kuoria. Niissä on mukana ainoastaan soinnun perusääni, terssi ja septimi.

3 TAUSTAÄÄNITTEIDEN YLEISTYYPIT JA HYÖTY

Kerron tässä kappaleessa, minkälaisia taustaäänitteitä on jo olemassa. Lisäksi avaan taustojen tarvetta ja hyötyä pop/jazz-pianonsoiton opiskelussa.

3.1 Taustojen yleistyypit

Pianonsoiton tueksi on olemassa taustaäänitteitä joidenkin kirjallisten nuotti – ja opetusmateriaalien ohessa. Myös internetistä löytyy monenlaisia taustaäänitteitä. Esittelen muutamia taustaäänitteiden yleistyyppejä, joita löysin etsiessäni ja tutkiessani työhöni liittyvää materiaalia.

3.1.1 Vapaasäestyksen oppimateriaalit

Suomessa on vapaasäestyksen opiskeluun liittyviä kirjoja, joiden mukana on opiskeltavien teemojen harjoittelua varten tehtyjä taustanauhoja. Vapaasäestys – ja improvisointi – kirja on Jyrki Tennin ja Jasse Varpaman tekemä materiaali, jossa voi soittaa harjoitteita myös tausta – cd:n kanssa. Suomessa on myös toinen vapaasäestykseen liittyvä kirja, Jyrki Tennin ja Ralph Abelein tekemä Vapaan säestyksen käsikirja. Siinä on myös taustaäänitteitä, jotka voi ladata netistä. Vapaasäestykseen liittyviä taustaäänitteitä voi käyttää myös bändisoittamisen hahmottamisen avuksi, mutta usein vapaasäestyksessä on pianolle enemmän tekemistä, mitä bänditilanteiden soitossa tarvitaan.

3.1.2 Älylaitteiden taustaääniteohjelmat

Edistyneemmille harrastajille tai ammattilaisille on olemassa iReal Pro – ohjelma, joka toimii Applen uusimmilla padeilla. Ohjelmassa on jazz-standardi – kappaleiden soinnut ja taustaäänitteet niihin. Sointuja ja taustaäänitettä voi muuntaa mihin sävellajiin tahansa. Tämän ohjelman käyttäminen edellyttää puoliammattilaisen - tai pitkälle edenneen soittajan soitto – ja teoriataitoja.

3.1.3 Play along – nuottikirjat

Edistyneemmille soittajille on myös artistien ja säveltäjien tuotantoa sisältäviä nuottikirjoja, joissa on mukana tausta - cd. Tällainen on esimerkiksi Miles Davisin ”10 Miles Davis classics” – play along – nuottikirja.

3.1.4 Musiikkikoulu Rockway

Rockway – nettimusiikkikoulussa on taustäänitteitä opetusvideoiden ohessa. Rockwayn kursseilla on ilmaisvideoita, mutta suurin osa sisällöstä avautuu ainoastaan, jos on maksava Rockwayn tilaaja.

Opetusvideoita on monista eri instrumenteista ja eri rytmimusiikin tyyleistä. Rockwayn opetusmateriaaleissa on eri rytmimusiikkityylien harjoitteita taustäänitteineen vasta-alkajille ja myös pitkälle edenneille soittajille.

3.1.5 YouTube

YouTubesta löytyy monenlaisia taustäänitteitä sointujen kanssa tai ilman pianisteille ja monille muillekin instrumenteille. Joissakin taustäänitteissä näkyy videolla soinnut ja sointujen vaihdokset reaalisointumerkein kappaleen edetessä ja joissakin näkyy kappaleen ns. sointulappu reaalisointumerkein. YouTuben taustäänitteissä kuuluu usein muutama bändi-instrumentti, esimerkiksi rummut, kitara ja basso.

3.2 Taustojen tarve ja hyöty piano-oppilaalle

Jos opetellaan pianolla uusia tyylilajeja rytmimusiikin kentällä, on pianistin hyvä saada jonkinlaista tuntumaa bändisoitosta. Kaikilla aloittelevilla pianisteilla ei kuitenkaan välttämättä ole bändiä, jossa pääsisi soittamaan ja kuulostelemaan bänditouhua. Taustäänitteiden avulla voi kuitenkin saada konkreettista kokemusta bändisoitosta. Taustanauhojen kanssa soittaessa täytyy myös pysyä mukana rytmissä ja soinnuissa oikeassa tempossa, mikä kehittää keskittymistä ja musiikkimateriaalin rakenteessa pysymistä.

Klassiset kokoonpanot ja orkesterit tekevät monesti harjoituksia pienemmillä poppoilla, ns. ”stemmiksiä”. Myös rytmimusiikin bändiharjoituksissa olisi hyvä välillä harjoitella parin soittimen keskinäistä soittoa. Silloin pystyy kuulostelevaan tarkemmin omaa roolia bändissä. (J. Peltoniemi 2017.)

4 OMAT TAUSTAÄÄNITTEET

Tässä luvussa kuvailen omaa työskentelyprosessiani taustaäänitteiden työstämisessä. Lisäksi kerron tiivistetysti valitsemieni tyylien synnystä sekä kullekin tyyllille ominaisista rytmeistä ja harmonioista.

4.1 Tekoprosessi

Olen tehnyt GarageBand-ohjelmalla yhteensä 34 taustaäänitettä, joiden kanssa rytmi – ja harmoniaharjoitteita voi soittaa. Kuuntelin taustoja suunnitellessani valitsemieni tyylien kappaleita ja etsin mm. YouTubeista opetusvideoita, mitä rummuilla ja bassoilla soitetaan eri tyyliissä ja työstin äänitteitä siltä pohjalta. Tekemieni äänitteiden avulla voi kuulostella omaa soittoa rumpujen ja basson soidessa taustalla. Basso soi useimmissa taustoissa aika lujalla, jotta soittaja kuulisi siitä harmonian pohjaa ja saisi myös bassosta tukea rytmille. Joissakin taustoissa kuuluu myös muita instrumentteja. Taustaäänitteet ovat saatavissa piilotettuina YouTube-linkkeinä.

Harjoitusmateriaalien nuottikuvat olen tehnyt Sibelius 7 first-nuotinnusohjelmalla, skannannut ne kuviksi ja kehystänyt ne word – ohjelmalla erivärisiin kehyksiin, vaikeusasteen mukaisesti.

4.2 Rythmi ja fraseeraus sekä tyylien taustaa

Jokaiseen eri rytmimusiikin tyyliin liittyy omanlaisensa rytmitys ja fraseeraustyyli. Fraseeraus tarkoittaa tietynlaista rytmistä tulkintaa tai sitä, millä tavalla soittaja painottaa eri nuotteja rytmeineen. Kerron tiivistetysti valitsemieni musiikkityylien synnystä sekä niille ominaisesta rytmimaailmasta. Tekemänsä harjoitusoppaassa kuvailen tarkemmin tyylien piirteitä ja syntyä.

4.2.1 Pop

Popmusiikki on yleisnimitys rytmimusiikin tyyllilajille, johon kuuluu nykyään hyvin monenlaisia vaikutteita hyödyntäviä bändejä ja artisteja. Popmusiikissa voi kuulla vaikutteita mm. kantrista, tanssimu-

siikista ja jazzista. Pop on sanan “populaari” lyhenne. Se on jäänyt elämään terminä, joka sisältää jatkuvasti muutoksessa elävän musiikin, jota suuri joukko ihmisiä kuuntelee. Ensimmäisinä populaarikappaleina voidaan pitää musiikkihalleissa esitettyjä kappaleita viktoriaanisella ajanjaksolla.

Käänteentekevää popmusiikin leviämiseksi oli musiikin äänityksien ja levytyksien kehittyminen 1900 – luvulla. Levytykset mahdollistivat musiikin levittämisen hyvin laajalle kuulijakunnalle. Tämän myötä Amerikassa, New Yorkissa kehkeytyi laulukirjoittajien ammattiryhmä, jotka alkoivat kirjoittaa lauluja äänittämistä ja levymyyntiä varten. (Shine Music 2017.)

Ensimmäisinä pop-tähtinä voidaan pitää 1930 – luvulta alkaen vaikuttaneita laulajia Bing Crosby ja Frank Sinatraa. Britanniassa vastaavanlaisena tuon ajan pop-tähtenä voidaan pitää Al Bowlya. He esiintyivät suurten orkestereiden säestyksellä ja esittivät sen ajan viihdemusiikkia, jossa oli popin, jazzin, ja swingin elementtejä. (Shine Music 2017.)

70 - luvulla oli vahva The Beatles – villitys ja 90-luvulla lauluvoittoiset poikabändit valtasivat popmusiikin kenttää. 2000 - luvulta lähtien ei pop-maailmaan ole ilmaantunut selkeää yhtä suurta tähteä. Toki maailmanlaajuisesti suosittuja laulajia ja yhtyeitä on monia, kuten esim. laulaja Celine Dion, pop/rock-yhtye Coldplay tai jo 1970 – luvulta lähtien vaikuttanut rockartisti Bon Jovi. (Indietaivas 2017.)

Pianon rooli popmusiikissa voi olla hyvinkin monipuolinen. Pianolla luodaan bändissä rytmiä, harmoniaa sekä melodisia maisemia. Jos bändissä on myös kitaristi, pianistin ja kitaristin on tärkeä sopia keskenään komppaus – ja harmoniasoitosta, jotta ääni - ja sointumaisema ei menisi liian tukkoon.

Popmusiikin rytmiiikka on perusajatukseltaan hyvin tasajakoista. Useimmiten pop-kappaleiden tahtilajit ovat 4/4 ja joskus myös 6/8. 4/4 – tahtilajeissa vahva painotus tahtien 2. – ja 4. – iskuilla. Näitä iskuja voi hieman korostaa soittaessa pop/rocktyyliin harjoitteita. Harjoitusmateriaalin pop -taustäänitteiden avulla voi harjoitella perus neljäsosarytmejä ja kahdeksasosarytmejä sekä muutamia rytmisiä variaatioita. Harjoitusoppaan on viisi erilaista poprytmi - harjoitetta.

4.2.2 Rock

Rock-musiikki sisältää nykyään vaihtelevan kirjon eri tyylejä, kuten heavyrockia, punkrockia, poprockia jne. Rock `n` roll – musiikki on erilaista kuin modernimpi rocktyyli. Rock `n` roll tarkoittaa rockin varhaisinta muotoa, jota esitettiin ja levytettiin sekä valkoiselle että mustalle (lähinnä nuorisoi-

yleisölle 1950-luvulla. Rock `n` roll syntyi 1950-luvulla. Sen juuret ovat mm. kantri, rockabilly -ja rhythm `n` blues - musiikissa. Rhythm `n` blues – musiikki kuulosti vahvasti tanssittavalta ja sopivan yksinkertaiselta sen aikaisen nuorison mielestä. R & B musiikkia soittivat useat radio-ohjelmat ja Clevelandilaisen Alan Feedin vuonna 1952 aloittanut ”Moondog`s Rock `n` Roll-show” loi nimen uudelle muotimusiikille. (Väkevä, 1999.)

Suuria oman aikansa rock `n` roll tähtiä olivat mm. Elvis Presley ja Jerry Lee Lewis. Rock `n` roll – tyyliässä pianosta voi kuulua tasaista rytmikuviota tai kolmimuunteista rytmitystä. Esim. Jerry Lee Lewis soitti pianolla sekä suurempaa, nopeaa rytmitystä että ”ränttä – tänttä” – tyyliä.

Nykypäivän rock-musiikki alkoi kehittyä mm. suosittujen brittirockyhtyeiden, kuten The Beatlesin ja The Rolling Stonesin suosion myötä. Nykyrockissa on yleensä enimmäkseen tasajakoista rytmitystä ja bändien instrumentaatiossa on myös usein syntikka ja sen tuomat erilaiset soundit, mitä ei vielä ollut varhaisen rock `n` rollin aikana. ”Pianosoundilla” soitetaan nykyrockissa monenlaisia rytmisiä – ja melodisia kuvioita.

Rock musiikin tarkoitus ei nykyään ole varsinaisesti olla tanssittavaa poljennoltaan, vaan musiikki, sanoitukset ja jonkin tyyppinen vahva ideologia kuuluvat usein rockyhtyeiden tuotannossa.

Harjoitusmateriaalin kaksi ensimmäistä rytmiharjoitusta ovat erityisesti vanhan rocktyylin rytmittelyä. Muissa rytmiharjoituksissa on enemmän nykypäivän rockin elementtejä.

4.2.3 Blues

Blues syntyi 1800 – luvun loppupuolen paikkeilla. Tuolloin Amerikassa elävien mustien oma identiteetti alkoi kuulua ja näkyä musiikkikulttuurissa. Afrikasta tuotujen orjien työlaulut ja peltohuutelut sekä spirituaalit muokkautuivat uudemman ajan bluesmiesten käsittelyssä eurooppalaiseen säkeistömuotoon 1900 – luvun alussa. Myös sointumaailma alkoi tarkentua länsimaisiin perussointuihin.

Nykyisin paljon käytetty 12 tahdin bluesmuoto vakiintui blueslevytysten ja bluesyhtyeiden syntymisen myötä 1900-luvulta alkaen. (Väkevä, 2011.)

Varhaisessa bluesmusiikissa kuului bluespianistien ragtime-poljentoa. Bluespianonsoitto oli hyvinkin perkussiivista. Bändisoitossa pianolla voi komppailla bluesin sointuja erilaisilla, tyyliin sopivilla rytmeillä.

Harjoitusoppaassa bluesosion rytmiharjoitukset soitetaan kolmella soinnulla, blueskierron mukaisesti. Rytmiharjoituksen soinnut soitetaan "Chord shells"-soinnuilla eli soinnun kuorilla, jolloin soinnussa on soinnun perusääni, terssi ja septimi. Bluesissa on olennaista ajatella kolmimuunteista fraseerausta rytmisissä. Avaan kolmimuunteisen fraseerauksen ideaa työni jazzosiossa.

4.2.4 Groove

Groove on käsite, jota viljellään usein, kun halutaan kuvailla eri musiikkityylien tai vaikka yksittäisten kappaleiden rytmistä soljuvuutta. Groove on kuitenkin myös tavallaan oma rytmimusiikin tyylilaji, joka sisältää monenlaista rytmistä poljentoa ja bändiä eri aikakausilta.

Motown - levy-yhtiön kokeiluista kehittyi 1960 – luvulla vähitellen ns. musta popmusiikki Amerikassa. Silloin syntyivät mm. The Supremes ja Blues Brothers – yhtyeet. Soittimia alettiin tuolloin käyttää hienoman tavanomaisuudesta poikkeavissa rooleissa. Esimerkiksi erilaisia kaukuja käytettiin runsaasti kappaleiden äänitteissä. Grooven kehityksessä tärkeä levy-yhtiö oli myös Stax. Monissa Stax – yhtiön levytyksissä toimi studio - yhtyeenä Booker T. & the M.G.'s. Yhtyeen jäsenet ovat olleet suuressa roolissa 60- ja 70-luvun soul- ja funk-soundin kehittäjinä Motown - yhtiön Funk Brothers -yhtyeen ohella. (Ikola 2017.)

Booker T. Jones vaikutti siihen, että kosketinsoittimen rooli ole levytyksissä vahva ja rytmisen. Kappaleissa saattaa kuulua samaa rytmiriffiä melkein koko kappaleen ajan. Booker T. loi useisiin kappaleisiin eräänlaista rytmikuviota, joka toistui kappaleen ajan, sointuotteita vaihdellen. Mm. Ray Charlesilla ja Herbie Hancockilla oli tämän tyyppisiä pianon rytmikuvioita kappaleissaan. Pianon rytmitys luo bändin kanssa soitettuna omanlaisensa, hienon kuulokuvan. (Ikola 2017.)

Grooven rytmiharjoitteissa esitellään kaksi erilaista rytmitysideaa.

4.2.5 Funk

Funk-musiikki on 1960 – luvulta peräisin oleva afroamerikkalaisesta perinteestä kumpuava musiikkityyli. Funkyssa kuuluu vaikutteita mm. jazzista, gospelista, soulista ja myös rhythm & blues – musiikista.

Funkin nimekkäitä tekijöitä ovat mm. James Brown, jota pidetään yhtenä funkkin esi-isinä 1960-luvulta. Funk-yhtyeitä 1970-luvulla olivat mm. Funkadelic, Parliament ja Meters. Uudempaa funk-suuntausta edustaa Red Hot Chili Peppers (punk), Lenny Kravitz (rock). Herbie Hancock teki myös funk-musiikkia, joka oli tyyliltään jazzmaisempaa. (Salesvuo & Toivanen 2017.)

Funk-tyylissä on olennaista rytmiiikka ja erityisesti synkooppiajatus rytmissä. Rytmissä on myös tärkeää olla tietoinen 16-osaiskuista, koska 16-osarytmit vaikuttavat funkkin poljennon pohjalla. Funkin soittamisessa on tärkeä olla rytmisesti hyvin tarkka ja jämäkkä. (Nolte 2016). Funkin rytmeissä viljellään paljon synkooppeja ja rytmitellään erityisesti 8 – ja 16-osanuoteilla. (Goldman 2016). Harmoniapuoli voi taas olla melko yksinkertaista ja toistuvaa kuviota. Funkissa on tärkeää, että se tuntuisi tanssittavalta, että musiikki ja rytmi tuntuisivat kehossa. Funkin pitää saada kuulija liikkeelle niin, että rytmi ja poljento, musiikin ”imu” tarttuu kuulijaan. Funk on myös tietynlaista vahvaa ”asennetta”, jonka voi kuulla mm. funk-kappaleiden lyriikoista, joissa myös usein toistetaan samoja fraaseja. (Salesvuo & Toivanen 2017.)

Harjoitusmateriaalin harjoitteissa on neljä erilaista funktyylistä rytmiharjoitetta, joita voi harjoitella taustäänitteen kanssa. Jokainen rytmiharjoite on 2 soinnulla.

4.2.6 Jazz/swing

Jazzin syntypaikkana pidetään New Orleansia, jossa eli 1800 – ja 1900 – luvuilla rinnakkain monia eri kansoja ja kulttuureja. Todennäköisesti jazz syntyi samaan aikaan myös muualla Yhdysvalloissa. (Väkevä 2001). Kerron harjoitusoppaassa tiivistetysti lisää jazzin synnystä. Jazzmusiikki - käsitteen alle kuuluu nykyään hyvinkin laaja kirjo rytmimusiikkia, jossa on erilaisia jazzmusiikin vaikutteita.

Jazz - ja bluesmusiikissa sekä niistä muodostuneissa musiikkityyleissä on olennaista kolmimuunteinen fraseeraus rytmityksessä. Kahden kahdeksanosanuotin fraseeraus voidaan ajatella triolina, jossa kaksi ensimmäistä ääntä on sidottu. Harjoitusmateriaaleissa avaan kolmimuunteisen rytmityksen käsitettä kuvassa 1 esitetyn nuottikuvan avulla:

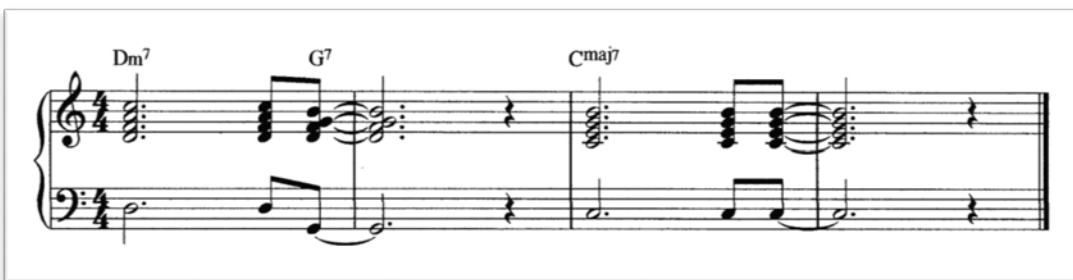
KUVA 1 Kolmimuunteinen fraseeraus

Kolmimuunteisen fraseerauksen vahvuus on hieman tyyli - ja tulkintasidonnainen seikka. Pääpiirteittäin hitaammassa ja vanhemmassa jazzissa pisteelliset 8-osanuotit ovat ”pisteellisempiä” kuin nopeatemppoisissa kappaleissa, joissa suurempi fraseeraus on luonnollisempaa.

Swingmusiikissa voi rytmejä soittaa monella eri tavalla, jotta saa soiton ”svengaamaan”. Näitä erilaisia tapoja voi myös varioida koko ajan soiton lomassa. Voi esim. fraseerata suorilla/tasaisilla rytmeillä, voi aksentoida taka – tai etupotkuja ja joskus voi soittaa iskuttomille kohdille. Jazzswingrytmeihin voi päästä kiinni kuuntelemalla vanhaa swing-jazzia ja pianistina ylipäänsä mitä tahansa swing tyylin pianisteja ja bändejä, kuten esim. Duke Ellingtonia, Count Basietä tai Bill Evansia.

Olen poiminut harjoitusmateriaalin rytmeihin muutamia lyhyitä rytmisiä ideoita, joiden avulla voi päästä kiinni jazzpianistiseen komppailuun.

Rytmi-esimerkki on esitetty kuvassa 2.

KUVA 2 Jazzrytmin komppausesimerkki

Rytmi-ideoita voi myös kokeilla vapaasti itse, poimimalla vaikka kuuntelun avulla eri pianistien rytmityksiä ja soittamalla niitä korvakuulolta. Jazzswingin taustäänitteissä on perus swingkomppia rummuilla ja bassolla on lähinnä walking bass – kulkua.

Bändisoitossa pianistin rytmitys voi vaihdella. Pianisti voi kompata mm. seuraavien rytmien avulla:

KUVA 5. Jazzvalssin komppauksen rytmiesimerkki

Harjoitusmateriaaleissa on lisää rytmii-ideoita komppaukseen.

Harjoitusmateriaaleissa on mainittu kuunteluesimerkkeinä jazzvalssikappaleista mm.: Walz for Debby (Bill Evans), Someday my prince will come (Frank Churchill).

4.2.8 Bossa nova

”Bossa nova on brasilialaisen samban ja jazzmusiikin fuusiosta syntynyt tyyli, jossa hyvin synkopoitu rytmiiikka yhdistyy rikkaaseen soinnutukseen.” (Tenni & Varpama, 2005, 63.)

Bossa novan rytmi on keiuvaa ja tanssillista. Bossa nova – tyyliisiä kappaleita ovat mm. ”Girl from Ipanema” ja ”Quiet nights of quiet stars”. Bändillä soitettuna bossa novan rytmin pohjan luovat rummut ja basso. Länsimaissa rumpusetillä soitetaan usein hieman omanlaista bossa nova – komppia, jossa hie- man sovelletaan tyylin alkuperäistä rytmiiikkaa.

Pianon komppaukselle Bossa nova – komppeja voi olla erilaisia. Partido alto – rytmi on yleinen kitaris- tien käyttämä kuvio bossa novan soitossa. (Tenni & Varpama 2005.)

Harjoitusmateriaalissa on partido alto - rytmitysesimerkki kahden käden sointuhajotuksella pianistille, joka soittaa Bossa nova – tyylistä kappaletta bändin kanssa:

KUVA 6. Partido alton rytmiesimerkki

Partido alto – rytmikuviota ei tarvitse orjallisesti noudattaa bändisoitossa jatkuvasti, mutta se on tarpeellinen perusrytmi tämän kaltaisen musiikin komppaamisessa. Harjoitusmateriaaleissa esitellään myös toinen partido alto – rytmi sekä latinmusiikissa hyvin tyypillinen montuno – kuvio. Montuno on tietynlaista kahden käden rytmi – ja melodiakuvioita. Kuvio on toistuvaa, ostinatotyyppistä sävelkulkua.

KUVA 7. Montunoesimerkki

Montunot ovat pituudeltaan yleensä kaksi tai neljä tahtia pitkiä ja joissakin tapauksissa kahdeksan tahdin pituisia rytmi – ja melodiakuvioita. (Levine 1989). Harjoitusmateriaaleissa on esitelty kaksi erilaista montuno – kuviota.

4.3 Harmonia

Tässä kappaleessa esittelen valitsemieni tyylilajien tyypillisiä sointukiertoja ja avaan muutaman nuottikuvaesimerkin avulla, minkälaisia harjoitteita olen tehnyt harjoitusoppaan harmoniaosioon.

4.3.1 Pop/Rock

Pop –ja rock musiikissa sointukierrot voivat tyypillisimmillään olla hyvin samankaltaisia.

Harjoitusmateriaaliin on koottu muutama yleisesti käytetty sointukierto. Toki pop/rockmusiikissakin perus-sointukiertoja maustetaan usein joillakin poikkeamilla, mutta kappaleiden pohjalla pyörii tietynlaiset sointukulut.

Harjoitusmateriaalin pop/rock-harmoniaharjoitteissa on neljä erilaista, tyypillistä pop/rock-sointukiertoa. Sointukierrot ovat vi – IV – I – V, I –V –vi– IV, I – vi – IV – V ja i – iv – V – i - V. Oikeissa kappaleissa sointukuluissa voi toki myös olla variaatioita. Sointukierrot ovat neljässä tai kahdeksassa eri sävellajissa. Harjoitusoppaan tehtävissä voi harjoitella kolmi- ja nelisointujen käännöksiä pop/rock-sointukierron puitteissa.

4.3.2 Blues

Blues voi tarkoittaa tiettyä sointukiertoa tai bluesvaikutteista musiikkia ylipäänsä. Bluesin perus-sointukierto, eli blueskaava on 12 tahdin pituinen kokonaisuus, jossa sointuasteet vaihtuvat yleensä seuraavanlaisesti:

Blues C:stä:

I C7 I F7 I C7 I C7 I
 I F7 I F7 I C7 I C7 I
 I G7 I F7 I C7 I G7 I

Toinen yleinen blueskaava on seuraavanlainen:

I C7 I C7 I C7 I C7 I
 I F7 I F7 I C7 I C7 I
 I G7 I F7 I C7 I G7 I

Viimeisen tahdin sointu ei aina välttämättä ole viidennen asteen sointu. Joskus sointu voi myös jäädä ensimmäisen asteen soinnulle, eli esim. C7:aan.

Perusblueskaava käy esim. seuraaviin kappaleisiin: ”Blueskaava” (J. Karjalainen), ”Sweet home Chicago” (Blues Brothers) ja ”It hurts me too” (Elmore James).

Perusbluesia soittaessa pianisti voi soittaa oikealla kädellä nelisointuja ja vasemmalla kädellä soinnun perussäveltä. Bändisoitossa voi yksinkertaisimmillaan soittaa myös hyvin pelkistettyjä sointuja, eli esim. vasemmalla kädellä voi soittaa perus - sävelen ja oikealla kädellä soinnun terssin ja septimin.

Bluesharmoniaharjoitteet ovat pääosin C-bluesia. Harjoitteissa on sointujen kuoria ”chord shells”, joissa on perusääni, terssi ja septimi.

The image shows two systems of musical notation for blues chord shells in C major, 4/4 time. The first system contains measures 1 through 6. Measures 1-4 are in the key of C major (one flat), and measures 5-6 are in the key of F major (two flats). The second system contains measures 7 through 12, all in the key of C major (one flat). The notation consists of a grand staff with a treble clef on the right and a bass clef on the left. The right hand (treble clef) plays chord shells (triads) and the left hand (bass clef) plays the root notes. The chords are: C7 (measures 1-4), F7 (measures 5-6), C7 (measure 7), G7 (measures 8-9), F7 (measure 10), C7 (measure 11), and G7 (measure 12).

KUVA 8. Bluesin harmoniaesimerkki

Harjoitusmateriaalin harjoitteissa on myös sointujen peruskäännöksiä, jolloin oikealla kädellä soitetaan septimisoinnut ja vasemmalla sointujen perusääni. Lisäksi harjoitusmateriaaleissa on blueskierrolle sointukäännöksiä sekä kahden käden sointuhajotuksia.

4.3.3 Groove

Groovemusiikin harmonia voi vaihdella kappaleesta riippuen. Kappaleiden harmoniat voivat olla esimerkiksi popsointukiertojen tyyppisiä. Olen tehnyt Grooven harmoniaharjoitteisiin kaksi rytmiosion rytmieihin pohjautuvaa harjoitetta, joihin lisäsin muutaman soinnun.

4.3.4 Funk

Funk - musiikissa sointumailma on usein hyvin paikallaanpysyvää. Kappaleet pyörivät usein muutamien sointujen varassa. Harjoitusmateriaalin harjoitteissa on kaksi erilaista sointukuviota.

4.3.5 Jazz

Jazzmusiikin sointumailma on hyvin rikasta ja monipuolista. Esittelen harjoitusmateriaalissa kolme erilaista sointukiertoa erilaisine sointuhajotuksineen. ii - V- I -sointukiertoja, rhythm changes – sointukaava ja tritonuskorvausharjoituksia. Rhythm changes - sointukierto perustuu George Gershwinin säveltämään ”I got rhythm” – nimiseen kappaleeseen. Alkuperäinen kappale on 34 tahdin pituinen kappale, sisältäen kahden tahdin intron. Rhythym Changes kierrossa ei ole tuota introa, vaan se on 32 tahdin pituinen kappale.

Varhaiset bebop - pianistit soittivat stride – tyyliksi kutsuttua vasemman käden kuviota. Tämä soittotapa kumpusi sekä klassisesta, - että ragtime – musiikista. Stride – soitto loi sekä rytmiä, - että harmoniaa soolojen ja komppauksen pohjalle. Bebop – tyylin saapuessa 1940 – luvun paikkeilla pianistin rooli bändissä muuttui suuresti. (Levine 1989.)

Nykyään jazzpianisteille on vakiintunut yleisesti ns. kahden käden sointuhajotuksia. Englannin kielellä näitä kutsutaan nimellä ”voicings”. Kahdella kädellä soitettavia sointuja voi olla monenlaisia. Harjoitusmateriaalissa esittelen kaksi erilaista kahden käden sointuhajotustapaa ii – V – I – sointukierrolle.

Yksi peruseriaate sointuhajotuksissa on se, että soinnun laatu tulee kuuluviin. Soinnun laatu tarkoittaa tässä sitä, että onko kyseessä duuri – vai mollisoitu ja minkälainen septimi soinnussa on.

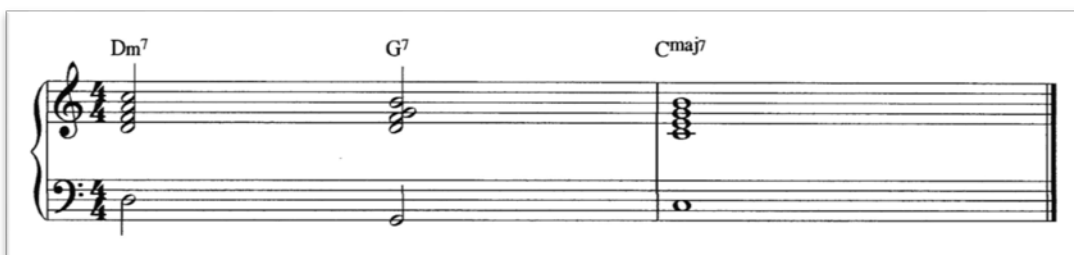
Sointuhajotuksia voi etsiä ja keksiä myös itse.

ii – V – I – sointukierto on yleisin sointukierto jazzmusiikissa. (Levine 1989.)

Harjoitusoppaan jazzharmonioissa on ii – V – I – sointukierto kaikissa sävellajeista.

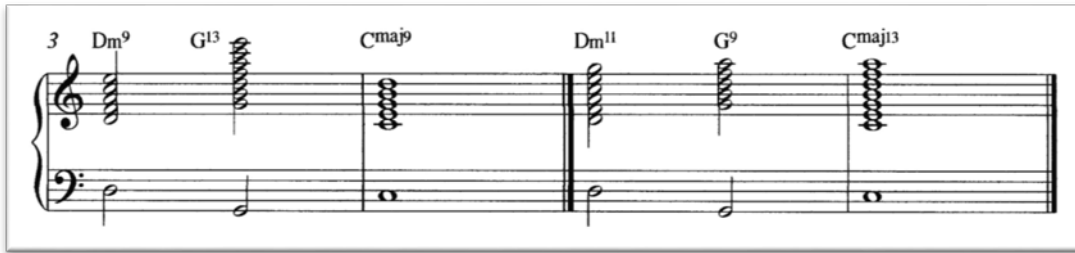
Esimerkit harjoitusmateriaalissa olevista ii – V – I – soinnuista:

Nelisoituina:

KUVA 9. Esimerkki ii – V – I - sointukierrosta septimisointuina

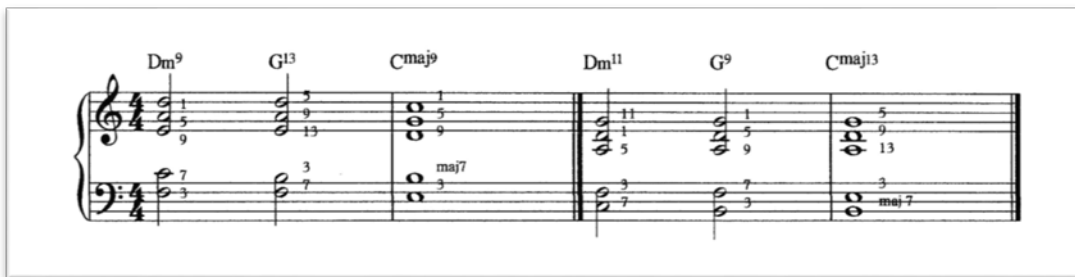
Laajempina sointuina:

KUVA 10. Esimerkit ii – V – I – sointukierrosta laajempina sointuina

Kahden käden sointuhajotuksissa ei kuitenkaan tarvitse olla kaikkia soinnun säveliä. Esim. 13 – soinnussa ei tarvitse olla 11 – säveltä.

Esimerkit kahden käden sointuhajotuksista:

KUVA 11. Esimerkit ii – V – I – sointukierrosta kahden käden sointuhajotuksilla

4.3.6 Bossa nova

Bossa nova – tyyllisissä kappaleissa on monenlaisia harmonioita, joissa käytetään jazzharmoniaa ja -sointuja rikkaasti. Harjoitusmateriaaleissa on kaksi erilaista sointukulkumarjoitetta.

5 YHTEENVETO

Aloitin opinnäytetyöni suunnittelun opiskeluni puolen välin jälkeen. Työn rajaus selkiytyi vähitellen omien kysymysten kautta aiheen tiimoilta, mutta rajaus oli kaiken kaikkiaan yksi haastavimmista asioista tässä työssäni. Rajausta ja tarkennusta tapahtui jatkuvasti työn edetessä. Jokaisessa valitsemassani tyyliässä on jo itsessään niin monta suuntausta ja rytmivivahdetta, että tuntui usein siltä, kuin leikkaisi joitain tyylien olennaisiakin paloja pois asioita tiivistäessä.

Oma asiantuntijuuteni ja tietämykseni kuitenkin laajenivat valitsemieni musiikkityylien ominaispiirteiden ymmärtämisessä. Eri tyylien rytmiset variaatiot tarkentuivat itselleni. Toisaalta mihinkään tyyliin en työn laajuuden ja aikataulujen vuoksi voinut perehtyä kovin syvällisesti. Minulle entuudestaan tuttuun musiikinteko-ohjelmaan, GarageBandiin tuli myös perehdyttyä aiempaa monipuolisemmin taustäänitteitä työstäessäni.

Työn etenemistä haittaavia teknisiä haasteita oli monenlaisia. Taustäänitteiden tekeminen takkusi aluksi, koska minun piti muistella GarageBand – ohjelman toimintoja ja koululta lainaamani iPad oli melko haastava toiminnoiltaan. GarageBand - ohjelmaan tuli myös joitain päivityksiä kesän aikana, jolloin en esim. enää syksyllä pystynyt muokkailemaan työstämieni taustojen sävellajeja kappaleen eri osissa. GarageBandista löytyi ilokseni mm. valmiita basso – ja rumpuraitoja, mutta niistä kovin moni ei kuitenkaan soveltunut valitsemiini tyyleihin ja työstämiini harjoitteisiin. Jouduinkin soittamaan suurimman osan rumpu – ja bassoraidoista minikkeyboardilla ja mielestäni kompit eivät tulleet sillä menetelmällä niin jämähköiksi tai tyylikkääksi, kuin olisin halunnut. Työn loppupuolella sain onneksi lainaksi kannettavan MacBook-koneen, jolla oli huomattavasti vaivattomampaa tehdä taustäänitteitä. Opin myös käyttämään sekä GarageBandia, - että koneeseen liitettävää mini-keyboardia paremmin, joten nämä myöhemmin työstämäni taustäänitteet ovat mielestäni paremman laatuaisia.

Haastavaa oli myös tarkentaa ja sanoittaa harjoitusten sisältöä. Tein harjoituksiin sanalliset ohjeet sillä ajatuksella, että voin itse tarvittaessa tarkentaa ohjeita omille oppilailleni. Jos olisin selittänyt harjoitukset perin pohjaisesti auki harjoitusoppaaseen, siitä olisi mielestäni tullut liian pitkä.

Harjoitusoppaassa ei ole merkitty lähteitä tekstin lomaan, jotta lukukokonaisuus ei häiriinny oppilaalla. Lähteet on sijoitettu luettelona oppaan loppuun.

Materiaaliani voi hyödyntää esimerkiksi piano-opetuksessa ja kuka tahansa, joka on kiinnostunut pop/jazz-pianon soittamisen opettelusta. Opinnäytetyöni kytkeytyy valtakunnalliseen musiikin ammattikorkeakoulutuksen Digisti yhdessä – hankkeen tavoitteisiin musiikkipedagogien koulutuksen digitaalisen opetuksen kehittämisessä.

Haluaisin tehdä tulevaisuudessa lisää taustaäänitteitä. Tosin tämän työn pohjalta koen, että tarvitsisin paremman musiikinteko-ohjelman jatkossa käyttööni, jotta taustaäänitteet olisivat laadukkaamman kuuloisia. Olisi mielenkiintoista tehdä joskus myös taustaäänitteitä, joissa on oikeat soittajat – ja soittimet. Tuntuisi myös hyödylliseltä ottaa jossain vaiheessa työn alle selkeästi pelkästään joku yksi tyyli ja perehtyä siihen kunnolla eri instrumenttien osalta. Siitä voisi tehdä sitten lisää harjoitteita ja materiaalia omille oppilaille.

LÄHTEET

- Goldman, D. Keyboardmag, 2016. Funk-up Your Keyboard Parts. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.keyboardmag.com/lessons/1251/funk-up-your-keyboard-parts/55865>. Viitattu: 30.10.2017.
- Haataja, A. 2017. Vapaasäestys 2/2. Jazz-valssin komppi pianolla. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.rockway.fi/muut/vapaa-saestys-2-2/jazz-valssin-komppi-pianolla/>. Vierailtu 27.8.2017.
- Hughes, C. 2015. Understanding Tritone Substitution. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.learn-jazzstandards.com/blog/understanding-tritone-substitution>. Viitattu 20.10.2017.
- Hyyti H., Seitola T. & Tarvainen V. 2007. Oppiminen ja oppimisympäristöt – tutkielmaraportti, aihe 6. Oppimistyylin yhteys oppimiseen. Www-dokumentti. Saatavilla: https://www.hyyti.fi/materiaali/070312_tutkielma_aihe6.pdf. Viitattu: 25.8.2017.
- Ikola, A. 2017. Tyylit haltuun-Groove workshop. Musiikkikoulu Rockway. Www-dokumentti. Saatavilla: https://www.rockway.fi/koskettimet/tyylit-haltuun-groove-workshop-2/supremes-opetus-koskettimet/#_=_. Vierailtu: 27.8.2017.
- Ikola, A. 2017. Tyylit haltuun-Groove workshop. Musiikkikoulu Rockway. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.rockway.fi/koskettimet/tyylit-haltuun-groove-workshop-2/stax-opetus-koskettimet/>. Vierailtu: 27.8.2017.
- Indietaivas 2017. <http://indietaivas.fi/popin-historia/>. Viitattu 11.9.2017.
- Kopare, M. 2007. Aisteihin perustuvat oppimistyyli ja rytmien oppiminen huilunsoitossa. Opinnäyte-työ. Opettajan pedagogiset opinnot musiikin ja tanssin alalla. JAMK. Saatavilla: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/19828/jamk_1201074896_3.pdf?sequence=1. Viitattu: 25.8.2017.
- Korva 2016; Savola 2016. Pianisti – mitä kuuluu? Verkkojulkaisussa Open stage. Kirjoituksia musiikin ja tanssin pedagogiikasta. JAMK, ammatillinen opettajakorkeakoulu. Saatavilla: <http://verkkolehdet.jamk.fi/openstage/2016/05/pianisti-mita-kuuluu%e2%80%af%e2%80%af/?hilite=%22pianisti%22>. Viitattu: 26.8.2017.
- Levine, M. 1989. The Jazzpiano Book. Petaluma, CA. SHER MUSIC.
- Nolte, A. 2016. Funk Piano Tutorial: Just The Two Of Us. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.youtube.com/watch?v=BoXbdZ56SCc>. Viitattu: 8.9.2017.
- Nolte, A. 2017. Let`s Get Serious About FUNK. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.youtube.com/watch?v=BoXbdZ56SCc>. Viitattu: 8.9.2017.
- Oja, P. 2002. YHTEISTOIMINNALLINEN OPPIMINEN. Pedagoginen seminaari. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://wwwedu.oulu.fi/homepage/ktloped/pedsem/lv2002/posem.htm>. Viitattu: 12.9.2017.
- Peltoniemi, J. 2017. Pop/jazz-pianonsoitonopettajan haastattelu. Centria-ammattikorkeakoulu, 14.6.2017.
- Salesvuo T. & Toivanen J. 2017. Mitä on funk. Musiikkikoulu Rockway. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.rockway.fi/laulu/funk-komppauksen-peruskurssi/mita-on-funk/>. Vierailtu: 1.9.2017.

Salesvuo T. & Toivanen J. 2017. Yhdessä soittamisen filosofia. Musiikkikoulu Rockway. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.rockway.fi/laulu/funk-komppauksen-peruskurssi/yhdessa-soittamisen-filosofia/>. Vierailtu 1.9.2017.

Seitamaa-Hakkarainen P. & Hakkarainen K. 2003. Tutkiva oppiminen. Www-dokumentti. Saatavilla: http://www.mlab.uiah.fi/polut/Yhteisollinen/teoria_tutkiva_oppiminen.html. Viitattu: 12.9.2017.

Shine Music 2017. <http://www.shinemusic.com.au/musicresources/history-of-pop-music.aspx>. Viitattu: 11.9.2017.

Tabell, M. 2007. Afroimpro. Kolmimuunteisuus. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www3.siba.fi/afroimpro/kolmimuunteisuus>. Viitattu: 6.10.2017.

Tenni, J. & Varpama, J. 2005. Vapaasäestys ja improvisointi. Keuruu. Otava.

Väkevä, L. 1999. 50's rock'n'roll eli rockin alkuvaiheet. Oulun yliopiston musiikkikasvatuksen koulutusohjelma. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://wwwedu.oulu.fi/muko/lvakeva/afrohis/r&roll.htm>. Vierailtu: 4.10.2017.

Väkevä, L. 2011. Blues. Oulun yliopiston musiikkikasvatuksen koulutusohjelma. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://wwwedu.oulu.fi/muko/lvakeva/afrohis/blues1.htm>

Väkevä, L. 2001. Jazzin historia 1. Oulun yliopiston musiikkikasvatuksen koulutusohjelma. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://wwwedu.oulu.fi/muko/lvakeva/afrohis/jazz1.htm>. Vierailtu: 12.11.2017.

MITÄ PIANISTI TEKEE BÄNDISSÄ?

**Harjoitusmateriaalit pop/jazz-pianon
komppisoittoon**

Suvi Savola
Centria-ammattikorkeakoulu 2017

Sisällysluettelo:

- 1.1 INTRO s.3
- 1.2 Vinkkejä harjoitusten tekemiseen s.3
- 1.3 Luovuutta s.3

2. RYTMIHARJOITUKSET s.4

- 2.1 Pop s.4
- 2.2 Rock s.7
- 2.3 Blues s.10
- 2.4 Groove s.12
- 2.5 Funk s.14
- 2.6 Jazz/swing s.17
- 2.7 Jazz-valssi s.20
- 2.8 Bossa nova s.22

3. HARMONIAHARJOITUKSET s.24

- 3.1 Pop/Rock s.24
- 3.2 Blues s.31
- 3.3 Groove s.34
- 3.4 Funk s.35
- 3.5 Jazz/Swing s.36
- 3.6 Jazz-valssi s.43
- 3.7 Bossa nova s.45

LÄHTEET s.47

LIITTEET

1.1 INTRO

Nämä harjoitukset taustäänitteineen on koottu avuksi aloitteleville pop/jazz-piänisteille bändisoittoon tutustumiseen. Harjoitukset soveltuvat tasoltaan parhaiten pt 2/3 tai 3/3 taidot omaksuneelle soittajalle.

Harmoniaharjoitukset taustäänitteineen ovat nuottikuvina yhdessä, neljässä tai kahdeksassa eri sävellajissa. Osa jazzosion sointuharjoituksista on kaikissa sävellajeissa. Joissakin harmoniaharjoituksissa on lisäksi tehtävinä kirjoittaa itse soinnut nuotille myös muihin sävellajeihin, kuin mitä kirjoitetuissa nuottilaatikoissa lukee. Sekä rytmi, - että harmoniaosion nuottikuvissa on reaalisoitumerkit. Harmoniaharjoitteissa on ilmaistu sointuasteita roomalaisin numeroin siten, että pienet kirjaimet tarkoittavat mollia ja suuret kirjaimet duuria. Esim. ii tarkoittaa mollia ja V duuria.

Jokaisen tyyllilajin rytmiosion alussa on lyhyt kuvaus tyylin synnystä ja pääpiirteistä.

1.2 Vinkkejä harjoitusten tekemiseen

Aloita helpoimmasta harjoituksesta. Jos se sujuu hyvin, jatka seuraavaan harjoitukseen. Jos harjoitukset tuntuvat liian haastavilta, soita aluksi ilman taustanauhoja ja molemmat kädet erikseen.

Jokaisen nuottiharjoituksen perään on merkitty siihen kuuluvan taustanauhan numero, esim. Poprytmi 1 (T1). Jotkut taustäänitteet voivat olla kestoiltaan pidempiä, kuin nuottikuvat, joten kuuntele tarkasti soittaessasi harjoituksia. Taustäänitteet ovat saatavilla YouTube-linkkeinä.

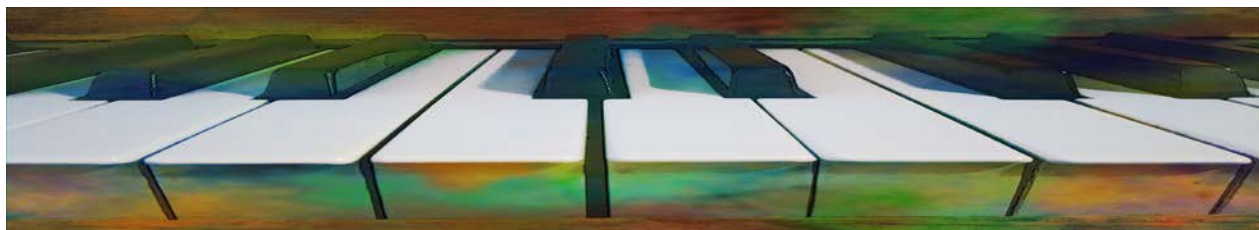
Vihreän värisessä kehyksessä on jokaisen osion helpoin harjoitus, **oranssissa** keskivaikea ja **punaruskean** värisessä laatikossa vaikein harjoitus.

Kuuntele taustanauhan avulla, että pysyt tarkasti rytmissä jokaisessa harjoitteessa. Tavoitteena on, että pystyt soittamaan harjoitteen katkeamattomasti tempossa ja iloisella meiningillä. Jos mahdollista, äänitä omaa soittoaasi ja kuuntele, miltä se kuulostaa taustanauhan kanssa. Soita harjoitteita myös erilaisilla voimakkuuksilla: p, f, ff, mf jne.

1.3 Luovuutta

Keksi itse omia rytmejä harjoitteisiin ja improvisoi rytmeillä. Keksi omia sointukäännöksiä tai sointuhajotuksia.

Pidä hauskaa! ☺

2. RYTMIHARJOITUKSET

2.1. POP

Popmusiikki on yleisnimitys rytmimusiikin tyyllilajille, johon kuuluu nykyään hyvin monenlaisia vaikutteita hyödyntäviä bändejä ja artisteja. Popmusiikissa voi kuulla vaikutteita mm. kantrista, tanssimusiikista ja jazzista.

Pop on sanan "populaari" lyhenne. Se on jäänyt elämään terminä, joka sisältää jatkuvasti muutoksessa elävän musiikin, jota suuri joukko ihmisiä kuuntelee. Ensimmäisinä populaarikappaleina voidaan pitää musiikkihalleissa esitettyjä kappaleita viktoriaanisella ajanjaksolla.

Käänteentekevää popmusiikin leviämiseksi oli musiikin äänityksien ja levytyksien kehittyminen 1900-luvulla. Levytykset mahdollistivat musiikin levittämisen hyvin laajalle kuulijakunnalle. Tämän myötä Amerikassa, New Yorkissa kehkeytyi laulukirjoittajien ammattiryhmä, jotka alkoivat kirjoittaa lauluja äänittämistä ja levymyyntiä varten.

Ensimmäisinä pop-tähtinä voidaan pitää 1930-luvulta alkaen vaikuttaneita laulajia Bing Crosby ja Frank Sinatua. Britanniassa pop-tähtenä voidaan pitää Al Bowlya. He esiintyivät suurten orkestereiden säestyksellä ja esittivät sen ajan viihdemusiikkia, jossa oli popin, jazzin, ja swingin elementtejä.

70-luvulla oli vahva The Beatles-villitys ja 90-luvulla lauluvoittoiset poikabändit valtasivat popmusiikin kenttää. 2000-luvulta lähtien ei pop-maailmaan ole ilmaantunut selkeää, yhtä suurta tähteä. Toki maailmanlaajuisesti suosittuja laulajia ja yhtyeitä on monia, kuten esim. laulaja Celine Dion, pop/rock yhtye Coldplay tai jo 1970-luvulta lähtien vaikuttanut rockartisti Bon Jovi.

Pianon rooli popmusiikissa voi olla hyvinkin monipuolinen. Pianolla luodaan bändissä rytmiä, harmoniaa sekä melodisia maisemia. Jos bändissä on myös kitaristi, pianistin ja kitaristin on tärkeä sopia keskenään komppaus - ja harmoniasoitosta, jotta ääni - ja sointumaisema ei menisi liian tukkoon.

Popmusiikin rytmikka on perusajatukseltaan hyvin tasajakoista. Useimmiten pop-kappaleiden tahtilajit ovat 4/4 ja joskus myös 6/8. 4/4 - tahtilajeissa vahva painotus tahtien 2. - ja 4. - iskuilla. Näitä iskuja voi hieman korostaa soittaessa pop/rocktyylien harjoitteita

Pop-taustäänitteiden avulla voi harjoitella perus neljäsosarytmejä ja kahdeksasosarytmejä sekä muutamia rytmisiä variaatioita. Harjoitetta tehdessä on tärkeää kuunnella tarkasti bassosta ja rummuista tulevaa pulssia.

Poprytmi 1 (T1)

Rytmiharjoitus kolmella soinnulla: Soita oikealla kädellä neljäsosanuotin pituiset soinnut tempossa. Vasemmalla kädellä voit soittaa soinnun perusäänen joka tahdille. Korosta hieman tahtien 2. - ja 4. - iskuja.

Musical score for Poprytmi 1 (T1) in 4/4 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system has two measures with chords C and Dm. The second system has four measures with chords G, C, and C. The right hand plays quarter notes, and the left hand plays half notes.

Poprytmi 2 (T1)

Rytmiharjoitus kolmella soinnulla: Soita oikealla kädellä kahdeksasosanuotin pituiset soinnut tempossa. Vasemmalla kädellä voit soittaa soinnun perusäänen joka tahdille. Voit myös tässä harjoitteessa korostaa hieman tahtien 2. - ja 4. - iskuja.

Musical score for Poprytmi 2 (T1) in 4/4 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system has four measures with chords C, C, Dm, and Dm. The second system has four measures with chords G, G, C, and C. The right hand plays eighth notes, and the left hand plays half notes.

Poprytmi 3 (T1)

Rytmiharjoitus kolmella soinnulla: Soita oikealla kädellä kahdeksasosanuotin pituiset soinnut tempossa. Vasemmalla kädellä voit soittaa soinnun perusäänen joka tahdille. Voit myös tässä harjoitteessa korostaa hieman tahtien 2. - ja 4. - iskuja.

Musical notation for Poprytmi 3 (T1) in 4/4 time. The piece consists of two systems of two staves each. The first system has four measures with chords C, C, Dm, and Dm. The second system has four measures with chords G7, C, and C. The right hand plays eighth-note chords, and the left hand plays a steady bass line of quarter notes.

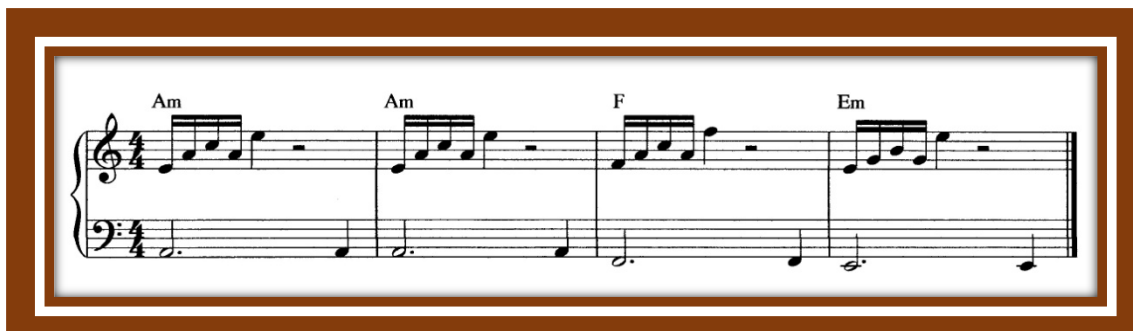
Poprytmi 4 (T2)

Rytmiharjoitus kolmella soinnulla: Soita oikealla kädellä soinnut ja vasemmalla sointujen perusäänet.

Musical notation for Poprytmi 4 (T2) in 4/4 time. The piece consists of two staves. The right hand plays chords Am, F, and Em. The left hand plays a steady bass line of quarter notes.

Poprytmi 5 (T2)

Rytmi – ja arpeggioharjoitus: Soita oikealla kädellä sointuarpeggio ja vasemmalla kädellä sama rytmi kuin edellisessä harjoituksessa.

2.2 ROCK

Rock`n roll-musiikki on erilaista kuin modernimpi rocktyyli. ”Rock`n roll tarkoittaa rockin varhaisinta muotoa, jota esitettiin ja levytettiin sekä valkoiselle että mustalle (lähinnä nuoriso-)yleisölle 1950-luvulla.” Rock`n roll syntyi 1950-luvulla. Sen juuret ovat mm. kantri, rockabilly -ja rhythm`n blues - musiikissa. Rhythm & blues – musiikki kuulosti vahvasti tanssittavalta ja sopivan yksinkertaiselta sen aikaisen nuorison mielestä. R & B musiikkia soittivat useat radio-ohjelmat ja Clevelandilaisen Alan Feedin vuonna 1952 aloittanut ”Moondog`s Rock`n`Roll-show” loi nimen uudelle muotimusiikille.

Suuria oman aikansa rock`n`roll tähtiä olivat mm. Elvis Presley ja Jerry Lee Lewis. Rock`n roll – tyyliä pianosta voi kuulua tasaista rytmikuviota tai kolmimuunteista rytmitystä. Esim. Jerry Lee Lewis soitti pianolla sekä suurempaa, nopeaa rytmitystä että ”rännä – tännä” – tyyliä.

Nykypäivän rock-musiikki alkoi kehittyä mm. suosittujen brittiläisten rockyhtyeiden, kuten The Beatlesin ja The Rolling Stonesin suosion myötä. Tämän päivän rockyhtyeiden musiikissa on monenlaisia vivahteita, mutta pääosin nykyrock on äänimaisemaltaan ja poljennoltaan raskaampaa kuin vanha rock`n roll.

Nykyrockissa on yleensä enimmäkseen tasajakoista rytmitystä. Nykyajan rockyhtyeiden instrumentaatioissa on myös usein syntikka ja sen tuomat erilaiset soundit, mitä ei vielä ollut varhaisen rock`n rollin aikana. ”Pianosoundilla” soitetaan nykyrockissa monenlaisia rytmisiä – ja melodisia kuvioita. Pianolla voi kompata, soittaa sooloja, fillejä ja myös melodialinjoja.

Rock musiikin tarkoitus ei nykyään ole varsinaisesti olla tanssittavaa poljennoltaan, vaan musiikki, sanoitukset ja jonkin tyyppinen vahva ideologia kuuluvat usein rockyhtyeiden tuotannossa.

Kaksi ensimmäistä rytmiharjoitusta ovat erityisesti vanhan rocktyylin rytmittelyä.

Rockrytmi 1 (T3)

Soita harjoitus tasaisella rytmillä. Tätä rytmitystä kuulee sekä pianolla - että kitarralla kompattuna.

Musical notation for Rockrytmi 1 (T3) in 4/4 time. The piece consists of two measures. The right hand (treble clef) plays a steady eighth-note pattern: quarter, eighth, eighth, quarter, quarter, eighth, eighth, quarter. The left hand (bass clef) plays a steady eighth-note pattern: quarter, eighth, eighth, quarter, quarter, eighth, eighth, quarter. The entire piece is enclosed in a green border.

Rockrytmi 2 (T4)

Soita harjoitus kolmimuunteisella "rättä-tänttä"-rytmillä. (Ks. Kolmimuunteisuus kohdasta 2.7 Jazzswing.)

Musical notation for Rockrytmi 2 (T4) in 4/4 time. The piece consists of two measures. The right hand (treble clef) plays a steady eighth-note pattern: quarter, eighth, eighth, quarter, quarter, eighth, eighth, quarter. The left hand (bass clef) plays a steady eighth-note pattern: quarter, eighth, eighth, quarter, quarter, eighth, eighth, quarter. The entire piece is enclosed in an orange border.

Rockrytmi 3 (T5)

Soita oikealla kädellä suoraa kahdeksasosarytmiä kahdella soinnulla.

Musical notation for Rockrytmi 3 (T5) in 4/4 time. The piece consists of four measures. The right hand (treble clef) plays a steady eighth-note pattern: quarter, eighth, eighth, quarter, quarter, eighth, eighth, quarter. The left hand (bass clef) plays a steady eighth-note pattern: quarter, eighth, eighth, quarter, quarter, eighth, eighth, quarter. The piece is divided into four measures by vertical bar lines. Above the first measure is the chord symbol 'Dm', above the second is 'C', above the third is 'Dm', and above the fourth is 'C'. The entire piece is enclosed in a green border.

Rockrytmi 4 (T6)

6/8 – tahtilaji on kolmella jaollinen tahtilaji. Siinä on kuitenkin 2/4 fiilis, eli tahdin keston voi laskea mielessään myös kahteen. 6/8 - tahtilajin vahvat iskut ovat 1 – ja 4 – iskut. Soita rytmit sointuineen painottaen hieman tahtien 1. - ja 4. – iskuja.

Musical notation for Rockrytmi 4 (T6) in 6/8 time. The piece is in A minor (Am) and consists of four measures. The first three measures are in Am, and the fourth measure is in E7. The notation shows a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and rests in the left hand, with accents on the first and fourth beats of each measure.

Rockrytmi 5 (T6)

Soita rytmit/sävelet painottaen hieman tahtien 1. - ja 4. – iskuja.

Musical notation for Rockrytmi 5 (T6) in 6/8 time. The piece is in A minor (Am) and consists of four measures. The first three measures are in Am, and the fourth measure is in E7. The notation shows a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and eighth notes in the left hand, with accents on the first and fourth beats of each measure.

Mm. Metallica ”Nothing else matters” – kappaleen tahtilaji on 6/8.

Nykypäivän rockyhtyeitä – ja artisteja ovat esim. Metallica, Bon Jovi, TOTO ja U2. Vanhempia rock-yhtyeitä ovat mm. The Rolling Stones ja Led Zeppelin.

2.3. BLUES

Blues syntyi 1800-luvun loppupuolen paikkeilla. Tuolloin Amerikassa elävien mustien oma identiteetti alkoi kuulua ja näkyä musiikkikulttuurissa. Afrikasta tuotujen orjien työlaulut ja peltohuutelut sekä spirituaalit muokkautuivat uudemman ajan bluesmiesten käsittelyssä eurooppalaiseen säkeistömuotoon 1900-luvun alussa. Myös sointumaailma alkoi tarkentua länsimaisiin perussointuihin.

Nykyisin paljon käytetty 12 tahdin bluesmuoto vakiintui blueslevytysten ja bluesyhtyeiden syntymisen myötä 1900-luvulta alkaen.

Varhaisessa bluesmusiikissa kuului paljon bluespianistien ragtime-poljentoa. Bluespianonsoitto oli silloin hyvinkin perkussiivista.

Bändisoitossa pianolla voi komppailla bluesin sointuja erilaisilla, tyyliin sopivilla rytmeillä.

Bluesin rytmiharjoitukset ovat kolmella soinnulla. "Chord shells" eli soinnun kuoria, jolloin soinnussa on soinnun perusääni, terssi ja septimi.

Kuuntele taustan tunnelmaa ja fraseeraa soinnut hieman laiskasti, soiton rytmi voi hieman "jätättää".

Bluesrytmi 1 (T7)

The image shows two systems of musical notation for a blues rhythm exercise. The first system consists of six measures. The top staff is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat major) and a 4/4 time signature. It contains a series of chords: C7, F7, C7, F7, C7, and F7. The bottom staff is in bass clef and contains a simple bass line with quarter notes: C2, F2, C3, F3, C3, and F3. The second system also consists of six measures. The top staff is in treble clef with a key signature of one flat and contains chords: C7, G7, F7, C7, and G7. The bottom staff is in bass clef and contains a bass line with quarter notes: C2, G2, F2, C3, and G3. The entire notation is enclosed in a green border.

Bluesrytmi 2 (T7)

Bluesrytmi 2 (T7) is a 12-measure blues progression in 4/4 time, featuring a steady eighth-note bass line and a piano accompaniment of chords. The key signature has one flat (B-flat).

The progression is as follows:

- Measures 1-4: C⁷
- Measures 5-8: F⁷ (measures 5-6) and C⁷ (measures 7-8)
- Measures 9-12: G⁷ (measures 9-10), F⁷ (measure 11), and C⁷ (measure 12)

Bluesrytmi 3 (T7)

Bluesrytmi 3 (T7) is a 12-measure blues progression in 4/4 time, featuring a steady eighth-note bass line and a piano accompaniment of chords. The key signature has one flat (B-flat).

The progression is as follows:

- Measures 1-4: C⁷ (measures 1-2) and C⁷ (measures 3-4)
- Measures 5-8: F⁷ (measures 5-6) and C⁷ (measures 7-8)
- Measures 9-12: G⁷ (measures 9-10), F⁷ (measure 11), and C⁷ (measure 12)

2.5 GROOVE

Groove-musiikkia on tehty 1960-luvulta alkaen aina 2000-luvulle asti. Groove on käsite, jota viljellään usein, kun halutaan kuvailla eri musiikkityylien tai vaikka yksittäisten kappaleiden tietynlaista rytmistä soljuvuutta. Groove on kuitenkin myös tavallaan oma rytmimusiikin tyyli, joka sisältää monenlaista rytmistä poljentoa ja bändiä eri aikakausilta.

Motown - levy-yhtiön kokeiluista kehittyi 1960-luvulla vähitellen ns. musta pop-musiikki Amerikassa. Silloin syntyivät mm. The Supremes ja Blues Brothers - yhtyeet.

Soittimia alettiin tuolloin käyttää hieman tavanomaisuudesta poikkeavissa rooleissa. Esimerkiksi erilaisia kaikuja käytettiin runsaasti kappaleiden äänitteissä.

Grooven kehityksessä tärkeä levy-yhtiö oli myös Stax. Monissa Stax - yhtiön levytyksissä toimi studioyhtyeenä Booker T. & the M.G.'s. Yhtyeen jäsenet ovat olleet suuressa roolissa 60- ja 70-luvun soul- ja funk-soundin kehittäjinä Motown - yhtiön Funk Brothers -yhtyeen ohella.

Booker T. Jones vaikutti siihen, että kosketinsoittimen rooli ole levytyksissä vahva ja rytmisen. Kappaleissa saattaa kuulua samaa rytmiriffiä melkein koko kappaleen ajan.

Booker T. loikin useisiin kappaleisiin eräänlaista rytmikuviota, joka toistui kappaleen ajan, sointuotteita vaihdellen. Mm. Ray Charlesilla ja Herbie Hancockilla oli tämän tyyppisiä pianon rytmikuvioita kappaleissaan.

Pianon rytmitys luo bändin kanssa soitettuna omanlaisensa, hienon kuulokuvan.

Grooven rytmiharjoitteissa esitellään kahdentyyppistä rytmitysideaa.

Grooverytmi 1 (T8)

Soita nuottikuvan rytmit. Pyri tasaiseen, yhtenäiseen rytmiin molemmilla käsillä.

2.6 FUNK

Funk-musiikki on 1960-luvulta peräisin oleva afroamerikkalaisesta perinteestä kumpuava musiikkityyli. Funkyssa kuuluu vaikutteita mm. jazzista, gospelista, soulista ja myös rhythm & blues – musiikista.

Funkin nimekkäitä tekijöitä ovat mm. James Brown, jota pidetään yhtenä funkin esi-isinä 1960-luvulta. Funk-yhtyeitä 1970-luvulla olivat mm. Funkadelic, Parliament ja Meters. Uudempaa funk-suuntausta edustaa Red Hot Chili Peppers (punk), Lenny Kravitz (rock). Herbie Hancock teki myös funk-musiikkia, joka oli tyyliltään jazzmaisempaa.

Funk-tyylissä on olennaista rytmikka ja erityisesti synkooppiajatus rytmissä. Rytmissä on myös tärkeää olla tietoinen 16-osaiskuista, koska 16-osarytmit vaikuttavat funkin poljennon pohjalla. Funkin soittamisessa on tärkeää olla rytmisesti hyvin tarkka ja jämäkkä.

Funkin rytmeissä viljellään paljon synkooppeja. Synkooppi voi tarkoittaa periaatteessa mitä tahansa rikottua rytmiä, mutta yksinkertaistettuna se on esimerkiksi 16-osanuotti, sen jälkeen pisteellinen kahdeksanosanuotti ja sen jälkeen tuleva 16-osanuotti. Funkissa rytmitellään erityisesti 8 – ja 16-osanuoteilla.

Harmoniapuoli voi taas olla melko yksinkertaista ja toistuvaa kuviota.

Funkissa on tärkeää, että se tuntuisi tanssittavalta, että musiikki ja rytmi tuntuvat kehossa. Funkin pitää saada kuulija liikkeelle, niin että rytmi ja poljento, musiikin ”imu” tarttuu kuulijaan.

Funk on myös tietynlaista vahvaa ”asennetta”, jonka voi kuulla mm. funk-kappaleiden lyriikoista, joissa myös usein toistetaan samoja fraaseja. Esim.: “Make my funk the P. Funk, I want my funk uncut. Make my funk the P. Funk I wants to get funk-ed up” (Parliament) tai “Gangsta lean, y`all should dig my sun-rooftop” (Parliament) tai ”I`m too hot, damn hot” (Bruno Mars) yms.

Funkrytmi 1 (T10)

Soita rytmit nuottiin merkityillä soinnuilla. Korosta jokaisessa harjoituksessa hie-
man tahtien ensimmäistä jo kolmatta iskua.

Musical notation for Funkrytmi 1 (T10) in 4/4 time. The piece consists of two systems of two staves each (treble and bass clef). The first system contains three measures, and the second system contains three measures starting with a measure number '5'. The chords are C7, Dm9, and C7. The bass line features a consistent eighth-note pattern: F2, A2, C3, E2.

Funkrytmi 2 (T11)

Musical notation for Funkrytmi 2 (T11) in 4/4 time. The piece consists of two systems of two staves each (treble and bass clef). The first system contains two measures, and the second system contains two measures. The chords are C7 and Dm9/C. The bass line features a consistent eighth-note pattern: F2, A2, C3, E2.

Funkrytmi 3 (T11)

Musical notation for Funkrytmi 3 (T11) in 4/4 time. The piece consists of two systems of two staves each (treble and bass clef). The first system contains two measures, and the second system contains two measures. The chords are C7 and Dm9. The bass line features a consistent eighth-note pattern: F2, A2, C3, E2.

Funkrytmi 4 (T11)

The image shows a musical score for a funk rhythm in 4/4 time, labeled 'Funkrytmi 4 (T11)'. The score is presented in a brown-bordered frame. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The treble staff contains a series of chords: C7, Dm9/C, C7, Dm9/C, C7, and Dm9/C. The bass staff contains a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, including rests, characteristic of a funk groove. The number '4' is written above the first measure of the treble staff.

Kuunteluesimerkkejä: “Superstitious” (Stevie Wonder), “Spank a Lee” ja “Actual proof” (Herbie Hancock), “Brick House” (The Commodores), “If anybody gets funk-ed up” (George Clinton).

2.7 JAZZ/SWING

Jazzin syntypaikkana pidetään New Orleansia, jossa eli 1800 – ja 1900 – luvuilla rinnakkain monia eri kansoja ja kulttuureja. Todennäköisesti jazz syntyi samaan aikaan myös muualla Yhdysvalloissa. New Orleansin monikulttuurisuudella ja elävällä kauppa- ja viihdesatamatoiminnalla oli kuitenkin vahva vaikutus varhaisen jazzin kehittymiselle. Angloamerikkalaisten ranskalaisten ja länsiafrikkalaisten musiikkikulttuurien vaikutteet alkoivat yhdistyä ja siitä syntyi erityislaatuista musiikkia.

Jo varhainen jazz oli improvisoitua musiikkia. Siihen kuuluivat vakiintuneet sävellysmuodot sekä eurooppalaisperäisten soittimien ja rakenneideoiden soveltaminen afrikkalaisperäisiin rytmeihin, melodioihin ja sointiväreihin.

Pianon soitto oli aluksi tasatahtista ja alkoi vähitellen muokkautua synkopoidumaksi ragtimeksi. Varhaiset bebop - pianistit soittivat stride – tyyliksi kutsuttua kuviota, jossa vasen käsi soittaa bassoäänien ja heittää sen nopeasti myös sointuäänelle. Oikea käsi soitti usein synkopoidumpaa rytmiä. Tämä soittotapa kumpusi sekä klassisesta, - että ragtime – musiikista. Stride – soitto loi sekä rytmiä, - että harmoniaa soolojen ja komppauksen pohjalle.

Bebop – tyylin saapuessa 1940-luvun paikkeilla pianistin rooli bändissä muuttui suuresti. Nykyään jazzpianisteille on vakiintunut yleisesti ns. kahden käden sointuhajotuksia. Englannin kielellä näitä kutsutaan nimellä ”voicings”. Kahdella kädellä soitettavia sointuja voi olla monenlaisia. Perusperiaate myös kahden käden sointuhajotuksissa on se, että soinnun laatu tulee kuuluviin, eli onko kyseessä duuri vai molli ja minkälainen septimi soinnussa on. Lisäksi liike soinnusta toiseen tulisi olla vaivatonta, eli pyritään aina etsimään lähinnä olevat sävelet seuraavaan sointuhajotukseen.

Jazz- ja bluesmusiikissa sekä niistä muodostuneissa musiikkityyleissä on olennaista kolmimuunteinen fraseeraus rytmityksessä. Kahden kahdeksasosanuotin fraseeraus voidaan ajatella triolina, jossa kaksi ensimmäistä ääntä on sidottu yhteen.

Kolmimuunteisen rytmin ideaa:

8-osanuotit kirjoitetaan siis nuottiin normaalisti, mutta soittaessa tai laulaessa iskun ensimmäinen 8-osanuotti fraseerataan pisteellisenä rytminä ja jälkimmäinen 8-osanuotti lyhyempänä rytminä, ikään kuin triolikimpun kolmantena nuottina.

Fraseerauksen vahvuus on hieman tyyli - ja tulkintasidonnainen seikka. Pääpiirteittäin hitaammassa ja vanhemmassa jazzissa pisteelliset 8-osanuotit ovat ”pisteellisempiä” kuin nopeatempoisissa kappaleissa, joissa suurempi fraseeraus on luonnollisempaa.

Swingmusiikissa voi soittaa monella eri tapaa, saadakseen soiton ”svengaamaan”. Näitä erilaisia tapoja voi muuttaa koko ajan soiton lomassa. Voi esim. fraseerata suorilla/tasaisilla rytmeillä, voi aksentoida taka - tai etupotkuja ja joskus voi soittaa rytmejä iskuttomille kohdille. Jazzkappaleiden rytminen komppaus pianolla on kaiken kaikkiaan hyvin elävää ja monimuotoista. Harjoitteisiin on koottu muutamia rytmivariaatioita, joiden avulla pääsee kokeilemaan jazzrytmitystä.

Rytmiharjoitukset on tehty 3 soinnulla, ii - V - I - sointukierrolla C-duurissa.

Jazzrytmi 1 (T12)

Soita tasaisia neljäsosia nuottiin merkityillä soinnuilla.

Musical notation for Jazzrytmi 1 (T12) in 4/4 time. The piece is in C major and consists of four measures. The first measure is marked with a Dm7 chord, the second with a G7 chord, and the last two with a Cmaj7 chord. The bass line consists of quarter notes: D, G, F, E in the first measure; G, F, E, D in the second; F, E, D, C in the third; and E, D, C, B in the fourth. The treble clef part consists of chords: Dm7 (D-F-A-C), G7 (G-B-D-F), Cmaj7 (C-E-G-B), and Cmaj7 (C-E-G-B).

Jazzrytmi 2 (T12)

Musical notation for Jazzrytmi 2 (T12) in 4/4 time. The piece is in C major and consists of four measures. The first measure is marked with a Dm7 chord, the second with a G7 chord, and the last two with a Cmaj7 chord. The bass line consists of quarter notes: D, G, F, E in the first measure; G, F, E, D in the second; F, E, D, C in the third; and E, D, C, B in the fourth. The treble clef part consists of chords: Dm7 (D-F-A-C), G7 (G-B-D-F), Cmaj7 (C-E-G-B), and Cmaj7 (C-E-G-B).

Jazzrytmi 3 (T12)

Musical score for Jazzrytmi 3 (T12) in 4/4 time. The score is presented in a grand staff with treble and bass clefs. The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The piece is divided into three measures, each with a specific chord indicated above the staff: Dm⁷, G⁷, and Cmaj⁷. The bass line features a steady eighth-note accompaniment, while the treble line contains chords and melodic fragments.

Jazzrytmi 4 (T12)

Musical score for Jazzrytmi 4 (T12) in 4/4 time. The score is presented in a grand staff with treble and bass clefs. The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The piece is divided into three measures, each with a specific chord indicated above the staff: Dm⁷, G⁷, and Cmaj⁷. The bass line features a steady eighth-note accompaniment, while the treble line contains chords and melodic fragments.

Jazzrytmi 5 (T12)

Musical score for Jazzrytmi 5 (T12) in 4/4 time. The score is presented in a grand staff with treble and bass clefs. The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The piece is divided into four measures, each with a specific chord indicated above the staff: Dm⁷, G⁷, and Cmaj⁷. The bass line features a steady eighth-note accompaniment, while the treble line contains chords and melodic fragments.

Jazzrytmi 6 (T12)

Musical score for Jazzrytmi 6 (T12) in 4/4 time. The score is presented in a grand staff with treble and bass clefs. The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The piece is divided into four measures, each with a specific chord indicated above the staff: Dm⁷, G⁷, and Cmaj⁷. The bass line features a steady eighth-note accompaniment, while the treble line contains chords and melodic fragments.

Jazzswingrytmeistä saa vielä paremmin kiinni kuuntelemalla monipuolisesti vanhempaa ja uudempaa jazzmusiikkia ja poimimalla sieltä rytmisiä elementtejä soittoon.

Voit kuunnella mm. seuraavien jazzpianistien - ja säveltäjien tuotantoa: Duke Ellington, Count Basie, Oscar Peterson, Bill Evans, Herbie Hancock, Keith Jarrett, Chick Corea.

2.8 JAZZ-VALSSI

Jazz-valssi eroaa tavallisesta valssista mm. siinä, että fraseeraus on kolmimuunteista, samoin kuin jazzswingissä ylipäänsä.

Jazz-valssi ei ole myöskään varsinaista tanssimusiikkia, koska se voi olla tempoltaankin reilusti tavallista valssia nopeampaa.

Jazz-valssin rytmi-idea verrattuna tavalliseen valssiin:

Tavallinen valssi on tasajakoista: Yk-si, kak-si, kol-me.

Jazzvalssissa jokainen neljäsosanuotin voidaan ajatella jakautuvan 8-osatrioliksi: Y-yk-si, ka-ak-si, ko-ol-me.

Jazzvalssin bassokuvio luo osaltansa rytmin groovea. Se voi olla perusidealtaan seuraavanlainen:

Harjoitteissa on kolme erilaista rytmi-ideaa, joiden avulla pianisti voi kompata jazzvalssissa. Muista tässäkin tyyliässä kolmimuunteinen fraseeraus rytmityksissä.

Jazz-valssirytm 1 (T13)

Soita rytmit nuottiin merkityllä soinnulla. Muista kolmimuunteinen fraseeraus.

Jazz-valssirytm 2 (T13)

Soita rytmit nuottiin merkityllä soinnulla.

Jazz-valssirytm 3 (T13)

Soita rytmit nuottiin merkityllä soinnulla.

Jazz-valssirytm 4 (T13)

Yhdistele edellisten harjoitusten rytmejä sekaisin.

Jazzvalssikappaleita ovat esimerkiksi: Annabelle (Torrie Zito), Walz for Debbie (Bill Evans), Someday my prince will come (Frank Churchill).

2.9 BOSSA NOVA

Bossa nova on Brasiliasta kotoisin oleva rauhallisen keinuva musiikkityyli. Sen voidaan ajatella olevan hidastettua samba. Bossa nova levisi laajasti koko maailmaan 1950-luvun loppupuolelta alkaen. Tyylin merkittävimpiä hahmoja ovat mm. kitaristi-laulaja Joao Gilberto ja Antonio Carlos Jobim, joka oli säveltäjä, sovittaja laulaja ja pianisti.

Bossa novassa on olennaista hyvin synkopoitu rytmiikka.

Bossa nova - rytmi 1.1 (T14)

Rytmiharjoitus: Soita *partido alto* – rytmiä harjoitteen sointuhajotuksilla. *Partido alto* – rytmi, kuten monet muutkin latinmusiikin rytmit, on kahden tahdin mittainen rytmikuvio.

Bossa nova - rytmi 1.2 (T14)

Partido alto – rytmin toinen variaatio.

Jos bändissä on rumpujen ja basson lisäksi kitara, ei pianolla ole selkeää roolia bossa nova - kappaleiden komppauksessa. Silloin on tärkeä pysytellä poissa rytmitonilta ja olla mahdollisimman vähäeleinen myös harmoniapuolella. Pianisti voi tällöin soittaa esim. pitkiä sointuja tai fillejä.

Esimerkkikappaleita bossa nova - tyylistä: Antonio Carlos Jobimin sävellykset: One note samba, Girl from Ipanema, Corcovado (Quiet Nights of quiet stars),

How insensitive, Triste ja Blue Bossa (Kenny Dorham). Voit soveltaa näihin kappa-
leisiin partido alto – komppirytmää.

Bossa nova - rytmi 2.1 (T14)

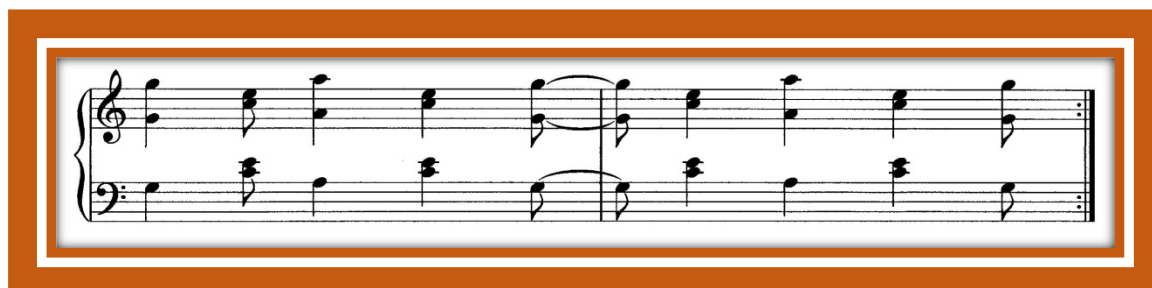
Montuno - rytmikuvio. *Montuno* on kahden tahdin pituinen rytmikuvio, jota käytetään paljon latinmusiikissa.

Äänitteissä on montunoharjoitteille taustat kolmella eri tempolla, 60, 80 ja 85 bpm.

Bossa nova - rytmi 2.2 (T14)

Tämä *montuno* on Son – tyyllisen latinrytmin pianokuvio.

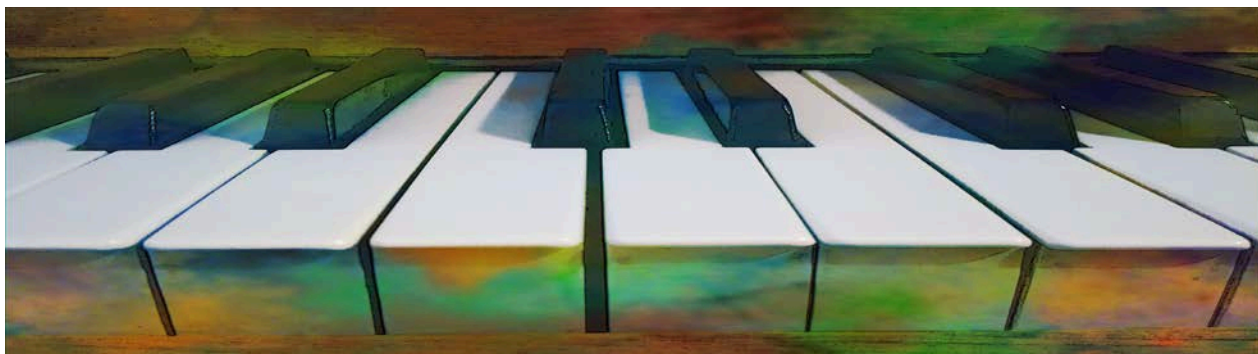

Vanhempaa, perinteistä latinmusiikkia / afrokuubalaista musiikkia, joissa kuuluu latinmusiikin rytmejä ja myös pianon rytmitystä: "Just a little dream" (Eddie Palmieri), "Anatolio" (Arto Moreira), "Que bueno baila usted" (Benny Moré Y Su Banda Gigante).

3. HARMONIA

3.1 POP/ROCK – SOINTUKIERTOJA

Pop/rock-harmoniaharjoitteissa on neljä erilaista, tyypillistä pop/rocksointukiertoa. Sointukierrot ovat vi – IV – I – V, I – V – vi – IV, I – vi – IV – V ja i – v – V – i – V. Oikeissa kappaleissa sointukuluissa voi toki myös olla variaatioita. Sointukierrot ovat neljässä tai kahdeksassa eri sävellajissa.

Harjoitteet **1.1 – 1.4** ovat samaa vi – IV – I – V – sointukiertoa neljässä eri sävellajissa. Nämä sointukierrot ovat saman taustäänitteen sisällä.

Pop/rockharmonia 1.1 (T15)

Musical score for Pop/rockharmonia 1.1 (T15). The score is in 4/4 time and consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one flat (B-flat major). The chord progression is Am, F, C, G, Am, F, C, G. The bass line consists of a simple rhythmic pattern of quarter notes: A, F, C, G, A, F, C, G.

Pop/rockharmonia 1.2 (T15)

Musical score for Pop/rockharmonia 1.2 (T15). The score is in 4/4 time and consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is two sharps (D major). The chord progression is Em, C, G, D, Em, C, G, D. The bass line consists of a simple rhythmic pattern of quarter notes: E, C, G, D, E, C, G, D.

Pop/rockharmonia 1.3 (T15)

Musical score for Pop/rockharmonia 1.3 (T15). The score is in 4/4 time and consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is two sharps (D major). The chord progression is Hm, G, D, A, Hm, G, D, A. The bass line consists of a simple rhythmic pattern of quarter notes: D, G, D, A, D, G, D, A.

Pop/rockharmonia 1.4 (T15)

Musical score for Pop/rockharmonia 1.4 (T15). The score is in 4/4 time and consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is three sharps (F# major). The chord progression is F#m, D, A, E, F#m, D, A, E. The bass line consists of a simple rhythmic pattern of quarter notes: F#, D, A, E, F#, D, A, E.

Harjoitteet **2.1 – 2.4** ovat vielä vi – IV – I – V - sointukiertoa, neljässä eri sävellajissa. Nuottilaatikoiden soinnut ovat samoilla sointukäännöksillä. Nämä neljä sointukiertoa ovat myös saman taustaäänitteen sisällä.

Pop/rockharmonia 2.1 (T16)

Musical notation for Pop/rockharmonia 2.1 (T16) in D minor, 4/4 time. The piece consists of eight measures of chords. The chord sequence is: Dm, Bb, F, C, Dm, Bb, F, C. The bass line consists of quarter notes: D, Bb, F, C, D, Bb, F, C.

Pop/rockharmonia 2.2 (T16)

Musical notation for Pop/rockharmonia 2.2 (T16) in G minor, 4/4 time. The piece consists of eight measures of chords. The chord sequence is: Gm, Eb, Bb, F, Gm, Eb, Bb, F. The bass line consists of quarter notes: G, Eb, Bb, F, G, Eb, Bb, F.

Pop/rockharmonia 2.3 (T16)

Musical notation for Pop/rockharmonia 2.3 (T16) in C minor, 4/4 time. The piece consists of eight measures of chords. The chord sequence is: Cm, Ab, Eb, Bb, Cm, Ab, Eb, Bb. The bass line consists of quarter notes: C, Ab, Eb, Bb, C, Ab, Eb, Bb.

Pop/rockharmonia 2.4 (T16)

Musical notation for Pop/rockharmonia 2.4 (T16) in F minor, 4/4 time. The piece consists of eight measures of chords. The chord sequence is: Fm, Db, Ab, Eb, Fm, Db, Ab, Eb. The bass line consists of quarter notes: F, Db, Ab, Eb, F, Db, Ab, Eb.

vi – IV – I – V - sointukiertoja on mm. kappaleissa ”One of us” (Joan Osborne), ”Just a dream” (Nelly), ”BOOM KAH” (Robin).

Harjoitteet **3.1 – 3.4** ovat I – V – vi – IV – sointukiertoa neljässä eri sävellajissa.

Pop/rockharmonia 3.1 (T17)

Musical notation for Pop/rockharmonia 3.1 (T17) in C major, 4/4 time. The piece consists of eight measures. The first four measures are: C (C4-E4-G4), G (B3-D4-F4), Am (A3-C4-E4), and F (A3-C4-F4). The last four measures are: C (C4-E4-G4), G (B3-D4-F4), Am (A3-C4-E4), and F (A3-C4-F4). The bass line consists of quarter notes: C2, G2, F2, C2, G2, F2, C2, G2.

Pop/rockharmonia 3.2 (T17)

Musical notation for Pop/rockharmonia 3.2 (T17) in D major, 4/4 time. The piece consists of eight measures. The first four measures are: G (B3-D4-F4), D (F4-A4-C5), Em (E3-G3-B3), and C (E3-G3-C4). The last four measures are: G (B3-D4-F4), D (F4-A4-C5), Em (E3-G3-B3), and C (E3-G3-C4). The bass line consists of quarter notes: D2, A2, G2, D2, A2, G2, D2, A2.

Pop/rockharmonia 3.3 (T17)

Musical notation for Pop/rockharmonia 3.3 (T17) in F major, 4/4 time. The piece consists of eight measures. The first four measures are: F (A2-C3-F3), C (E3-G3-C4), Dm (F3-A3-C4), and Bb (Bb2-D3-F3). The last four measures are: F (A2-C3-F3), C (E3-G3-C4), Dm (F3-A3-C4), and Bb (Bb2-D3-F3). The bass line consists of quarter notes: F2, C2, Bb2, F2, C2, Bb2, F2, C2.

Pop/rockharmonia 3.4 (T17)

Musical notation for Pop/rockharmonia 3.4 (T17) in Bb major, 4/4 time. The piece consists of eight measures. The first four measures are: Bb (Bb2-D3-F3), F (A2-C3-F3), Gm (Bb2-D3-F3), and Eb (Eb2-G3-Bb3). The last four measures are: Bb (Bb2-D3-F3), F (A2-C3-F3), Gm (Bb2-D3-F3), and Eb (Eb2-G3-Bb3). The bass line consists of quarter notes: Bb2, F2, Eb2, Bb2, F2, Eb2, Bb2, F2.

Pop/rockharmoniat **4.1 – 4.4** ovat I – vi – IV – V – sointukiertoja 4 eri sävellajissa.

Pop/rockharmonia 4.1 (T18)

Musical score for Pop/rockharmonia 4.1 (T18) in C major, 4/4 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system has four measures with chords C, C, Am, and Am. The second system starts at measure 5 and has four measures with chords F, G, C, and C. The bass line consists of a simple rhythmic pattern of quarter notes.

Pop/rockharmonia 4.2 (T18)

Musical score for Pop/rockharmonia 4.2 (T18) in G major, 4/4 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system has four measures with chords G and Em. The second system starts at measure 5 and has four measures with chords C, D, and G. The bass line consists of a simple rhythmic pattern of quarter notes.

Pop/rockharmonia 4.3 (T18)

Musical score for Pop/rockharmonia 4.3 (T18). The score is in 4/4 time and features a piano accompaniment with a steady eighth-note pattern in the right hand and a bass line in the left hand. The key signature has one flat (B-flat). The chord progression is as follows:

- Measures 1-4: F (F major)
- Measures 5-8: Dm (D minor)
- Measures 9-12: Bb (B-flat major)
- Measures 13-16: C (C major)
- Measures 17-20: F (F major)

Pop/rockharmonia 4.4 (T18)

Musical score for Pop/rockharmonia 4.4 (T18). The score is in 4/4 time and features a piano accompaniment with a steady eighth-note pattern in the right hand and a bass line in the left hand. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The chord progression is as follows:

- Measures 1-4: Bb (B-flat major)
- Measures 5-8: Bb (B-flat major)
- Measures 9-12: Gm (G minor)
- Measures 13-16: Gm (G minor)
- Measures 17-20: Eb (E-flat major)
- Measures 21-24: F (F major)
- Measures 25-28: Bb (B-flat major)

I – vi – IV – V – sointukiertoja löytyy mm. kappaleista ”Every breath you take” (The Police), ja ”Friday” (Rebecca Black).

Pop/rockharmonia 5 (T19 ja T20)

The image displays a musical score for a pop/rock harmonic exercise, consisting of four systems of piano accompaniment. Each system is written in a grand staff (treble and bass clefs) and features a 4/4 time signature. The score is divided into four systems, each containing four measures. The first system is in the key of A minor (one flat) and the second system is in the key of E minor (two flats). The third and fourth systems are in the key of D minor (two flats). The score includes various chords and chord progressions, with some measures containing complex chord voicings. The chords are labeled as follows:

- System 1: Am, Dm, E7, Am, E7
- System 2: Em, Am, B7, Em, B7
- System 3: Dm, Gm, A7, Dm, A7
- System 4: Gm, Cm, D7, Gm, D7

The score is presented within an orange border.

3.2 BLUES

Perusbluesin rakenne on 12 tahdin pituinen kappale, jossa soinnut ovat seuraavanlaiset:

I C7 I F7 I C7 I C7 I

I F7 I F7 I C7 I C7 I

I G7 I F7 I C7 I G7 I

Bluesharmonia 1 (T21)

Ensimmäisessä harjoitteessa on samat sointusävelet kuin bluesrytmien ensimmäisessä harjoitteessa. Soita nuottikuvan soinnut ja rytmit.

The image shows a musical score for Bluesharmonia 1 (T21) in 4/4 time. It consists of two systems of chords and bass notes. The first system has six measures with chords C7 and F7. The second system has six measures with chords C7, G7, F7, C7, and G7. The bass line consists of quarter notes in the left hand.

System 1:

- Measure 1: C7
- Measure 2: C7
- Measure 3: C7
- Measure 4: C7
- Measure 5: F7
- Measure 6: F7

System 2:

- Measure 7: C7
- Measure 8: G7
- Measure 9: F7
- Measure 10: C7
- Measure 11: G7
- Measure 12: G7

Bluesharmonia 2 (T22)

Blues menee usein F:stä. Soita nuottikuvan soinnut ja rytmit.

Musical score for Bluesharmonia 2 (T22) in 4/4 time, key of F major. The score consists of three systems of piano accompaniment. Each system has a treble and bass clef staff. The chords and bass line are as follows:

- System 1: Chords F⁷, B^{b9}, F⁷. Bass line: F2, A2, C3, F3.
- System 2: Chords B^{b9}, F⁷, F⁷. Bass line: F2, A2, C3, F3.
- System 3: Chords C⁹, B^{b9}, F⁷, C⁹. Bass line: F2, A2, C3, F3.

Bluesharmonia 3

Seuraava harjoite soitetaan kahden käden sointuhajotuksilla. Ylempässä pikku-laatikossa näet, miten soinnut on jaoteltu molemmille käsille. Soinnut ovat myös laajentuneet edellisestä harjoituksesta.

Musical score for Bluesharmonia 3 in 4/4 time, key of F major. The score shows piano accompaniment with chords and a bass line. The chords and bass line are as follows:

- System 1: Chords F⁹, B^{b13}, C¹³. Bass line: F2, A2, C3, F3.
- System 2: Chords F⁹, B^{b13}, C¹³. Bass line: F2, A2, C3, F3.
- System 3: Chords F⁹, B^{b13}, C¹³. Bass line: F2, A2, C3, F3.

Bluesharmonia 3 (T22)

The musical score for Bluesharmonia 3 (T22) is presented in three systems, each with a treble and bass staff. The key signature is one flat (B-flat major/D minor) and the time signature is 4/4. The score is framed by a brown border.

System 1: Measures 1-3. Chords: F⁹, B^b13, F⁹. The bass line features a walking bass pattern with eighth notes.

System 2: Measures 4-6. Chords: B^b9, B^b13, F⁹. The bass line continues the walking pattern.

System 3: Measures 7-10. Chords: C13, B^b13, F⁹, C13. The bass line concludes with a final cadence.

Bluesharmonia 4

Tee sointuharjoitukset myös G, D, A, E^b ja A^b – sävellajeissa.

Perusblueskaava käy esim. seuraaviin kappaleisiin: ”Blueskaava” (J. Karjalainen), ”Sweet home Chicago” (Blues Brothers) ja ”It hurts me too” (Elmore James).

Blues – ja bluestyyppisiä artisteja ovat mm. B.B. King, Muddy Waters, Stevie Ray Vaughan, The Fabulous Thunderbirds, Eric Clapton.

3.3 GROOVE

Näissä groove-musiikin sointuharjoitteissa on samanlaista rytmi – ja sointukuvi-
oideaa, kuin rytmiosion harjoitteissa.

Grooveharmonia 1 (T23)

Musical score for Grooveharmonia 1 (T23) in 4/4 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system has three measures with chords C, F, and C. The second system starts at measure 5 and has four measures with chords Em, Am, Dm, and G. The melody in the right hand features eighth and quarter notes, while the left hand provides a steady bass line with eighth and quarter notes.

Grooveharmonia 2 (T24)

Musical score for Grooveharmonia 2 (T24) in 4/4 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system has three measures with chords C⁷, F/C, C⁷, F, B^b/F, F, C⁷, F/C, C⁷, followed by a first ending bracket labeled 1.2. The second system starts at measure 5 and has four measures with chords Dm, Em/D, Dm, G⁷, C/G, G⁷, C⁷, F/C, C⁷. The melody in the right hand features eighth and quarter notes, while the left hand provides a steady bass line with eighth and quarter notes.

3.4 FUNK

Funkmusiikissa sointumailma pyörii usein muutamien sointujen varassa. Esimerkeissä on kaksi erilaista sointukuviota.

Funkharmonia 1 (T25)

Musical notation for Funkharmonia 1 (T25) in 4/4 time. The piece features a repeating rhythmic pattern in both hands. The chord progression is: C⁷, Dm⁹/C, Gm⁷/C, Dm⁹/C, C⁷, Dm⁹/C, C⁷.

Funkharmonia 2 (T26)

Musical notation for Funkharmonia 2 (T26) in 4/4 time. The piece features a repeating rhythmic pattern in both hands. The chord progression is: Dm⁹, Dm⁹ (1.2.), Gm⁹ (3), and A⁹.

Funkharmonia 3 (T26 b) ja (T26 c)

Tee itse sointuja ja rytmejä sävellajeihin C, G, D, A (T26b) ja F, Bb, Eb, Ab (T26c).

3.4 JAZZ/SWING – SOINTUKIERTOJA

Jazz sointuharjoituksissa on kolme erilaista sointukiertoa erilaisine sointuhajoituksineen. ii - V- I -sointukiertoja, rhythm changes – sointukaava ja tritonuskorvausharjoituksia.

Jazzharmonia 1.1 (T27)

ii – V – I - sointukiertoja neljäsosarytmeillä kaikissa sävellajeissa. Sointukierto on yhdessä laatikossa aina neljässä sävellajissa ja jatkuu seuraavissa laatikoissa seuraavissa sävellajeissa. 1.1 – 1.3 taustat ovat samalla taustaäänitteellä.

The image displays a musical score for piano accompaniment, titled "Jazzharmonia 1.1 (T27)". It is presented in four systems, each containing a grand staff (treble and bass clefs) and a 4/4 time signature. The score illustrates the ii-V-I chord progression in four different keys: C major, F major, Bb major, and Eb major. The chords are labeled above the treble staff, and the bass line consists of a steady quarter-note pattern. The systems are numbered 1, 5, 9, and 13.

Jazzharmonia 1.2 (T28)

This musical exercise is presented in four systems, each with a treble and bass clef staff. The key signature is B-flat major (two flats), and the time signature is 4/4. The exercise consists of piano accompaniment with chords in the right hand and a bass line in the left hand. The chords are indicated by letters above the treble staff.

System 1 (Measures 1-4): Chords are Bbm7, Eb7, Abmaj7, and Abmaj7.

System 2 (Measures 5-8): Chords are Ebm7, Ab7, Dbmaj7, and Dbmaj7.

System 3 (Measures 9-12): Chords are Abm7, Db7, Gbmaj7, and Gbmaj7.

System 4 (Measures 13-16): Chords are C#m7, F#7, Bmaj7, and Bmaj7.

Jazzharmonia 1.3 (T29)

Sheet music for Jazzharmonia 1.3 (T29) in 4/4 time, key of D major. The piece consists of 13 measures. The chord progression is as follows:

- Measures 1-4: F#m7, B7, Emaj7, Emaj7
- Measures 5-8: Bm7, E7, Amaj7, Amaj7
- Measures 9-12: Em7, A7, Dmaj7, Dmaj7
- Measures 13: Am7, D7, Gmaj7, Gmaj7

Jazzharmonia 2.1

ii - V - I - sointukierto kahden käden sointuhajotuksena. Soita jompaakumpaa 2-5-1 sointukierron sointuhajotusvariaatiota taustan mukana. Sointuhajotuksissa on numeroitu sointujen sävelasteet.

Sheet music for Jazzharmonia 2.1 showing chord voicings for the ii-V-I progression in 4/4 time, key of D major. The chords and their voicings are:

- Dm⁹**: Treble clef (1, 5, 9), Bass clef (7, 3)
- G¹³**: Treble clef (3, 9, 13), Bass clef (3, 7)
- Cmaj⁹**: Treble clef (1, 5, 9), Bass clef (maj7, 3)
- Dm¹¹**: Treble clef (11, 1, 5), Bass clef (3, 7)
- G⁹**: Treble clef (1, 5, 9), Bass clef (7, 3)
- Cmaj¹³**: Treble clef (5, 9, 13), Bass clef (3, maj7)

Jazzharmonia 2.2

Tehtävä: Kirjoita nuottiviivastolle ii – V – I - sointukierto 2.1 esimerkin mukaisina kahden käden hajotuksina jokaisessa sävellajissa.

Opettele sointuhajotukset jokaisessa sävellajissa ja soita ne sen jälkeen taustanauhan mukana.

Jazzharmonia 3.1 (T30)

Rhythm changes - sointukierto perustuu George Gershwinin säveltämään ”I got rhythm” – nimiseen kappaleeseen. Alkuperäinen kappale on 34 tahdin pituinen kappale, sisältäen 2 tahdin intron. Rhythym Changes kierrossa ei ole tuota introa, vaan se on 32 tahdin pituinen kappale, jonka rakenne on AABA.

Ei ole ns. vain yhtä Rhythm Changes – sointukiertoa, vaan on olemassa kappaleita, joissa on vaihtelevia sointuja, jotka perustuvat rhythm changes – sointukiertoon. Samoin kuin esim. bluesmusiikissa on erilaisia kappaleita erilaisine sointuvariaatioineen, jotka kuitenkin perustuvat 12 tahdin blueskiertoon.

Soita harjoitetta taustaäänitteen kanssa AABA-rakenteen mukaisesti.

Rhythm changes – sointukierron A – osa:

Musical score for the A section of Rhythm Changes, measures 1-8. The score is in 4/4 time and B-flat major. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The melody is in the treble clef, and the bass line is in the bass clef. The chords are: Bb6, Gm7, Cm7, F7, Bb6, Gm7, Cm7, F7. The score is enclosed in an orange border.

Rhythm changes – sointukierron B – osa:

Musical score for the B section of Rhythm Changes, measures 9-14. The score is in 4/4 time and B-flat major. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The melody is in the treble clef, and the bass line is in the bass clef. The chords are: D7, G7, C7, F7. The score is enclosed in an orange border.

Rhythm changes – sointukierto on perustuvia kapaleita ovat esim. ”I got rhythm”, ”Blue Moon”, ”Lester leaps in”, ”Don` t be that way”, ”Anthropology”.

Jazzharmonia 4.1

Tritonuskorvaus ii – V – I – sointukiertoon.

Tritonuskorvaus lyhyesti: Dominanttisoinnun, (esim. G7) kolmannen ja seitsemännen sävelen välillä on vähennetty kvintti (tai ylinouseva kvartti) eli tritonuservalli. Tätä intervallia ei ole maj7-soinnussa eikä molliseptimisoinnussa. Sen vuoksi tämä dominanttisoinnun terssistä ja septimistä muodostuva intervalli määrittelee dominanttisoinnun. Erityistä näissä kahdessa sävelessä on se, että samat sävelet löytyvät toisestakin dominanttisoinnusta terssinä ja septiminä. Esimerkiksi G7-soinnun terssi, joka on H-sävel, on Db7 septimi ja G7-soinnun septimi, joka on F-sävel, on Db7-soinnun terssi. Tämän vuoksi Db7-soinnulla voidaan korvata G7-sointu. Sillä saadaan erilaista, hieman jazzmaisempaa kuulokuvaa ii – V – I – sointukiertoon.

Soita ii – V – I - sointuharjoituksia tritonuskorvauksella ja kahden käden sointuhajotuksilla.

The musical score consists of five systems, each with two staves (treble and bass clef). The chords and their fingering are as follows:

- System 1:** Dm7 (3), G7 (7), Cmaj7 (3), Dm7 (3), Db7 (7), Cmaj7 (3)
- System 2:** Dm9 (1, 5, 9, 7, 3), G13 (5, 9, 13, 3, 7), Cmaj9 (1, 5, 9, 7, 3), Dm9 (1, 5, 9, 7, 3), Db9 (1, 5, 9, 7, 3), C% (1, 5, 9, 7, 3)
- System 3:** Am9 (9, 7, 3, #4, #5), D13 (2, 3, 5, 7, 9, 13), Gmaj9 (2, 3, 5, 7, 9), Am9 (9, 7, 3, #4, #5), Ab9 (9, 7, 3, b4, b5), G% (2, 3, 5, 7, 9)
- System 4:** Em9 (9, 7, 3, #4, #5), A13 (2, 3, 5, 7, 9, 13), Dmaj9 (2, 3, 5, 7, 9), Em9 (9, 7, 3, #4, #5), Eb9 (9, 7, 3, b4, b5), D% (2, 3, 5, 7, 9)
- System 5:** Hm9 (9, 7, 3, #4, #5), E13 (2, 3, 5, 7, 9, 13), Amaj9 (2, 3, 5, 7, 9), Hm9 (9, 7, 3, #4, #5), Bb9 (9, 7, 3, b4, b5), A% (2, 3, 5, 7, 9)

Voit käyttää tritonuskorvauksia II – V – I - sointukiertojen harjoituksissa.

Jazzharmonia 4.2

Tee nuottipaperille ii – V – I - tritonuskorvaus 4.1. - tehtävän mukaisesti F,- Bb,- Eb - ja Ab -duuriin.

3.5 JAZZ-VALSSI**Jazz-valssiharmonia 1 (T31)**

The image displays a piano accompaniment for a jazz waltz, titled "Jazz-valssiharmonia 1 (T31)". The music is written in 3/4 time and consists of three systems of staves. The first system contains measures 1 through 6, with chords C% (measures 1-2), Gm11 (measures 3-4), and C% (measures 5-6). The second system contains measures 7 through 12, with chords Gm11 (measure 7), Cm9 (measures 8-9), F13 (measure 10), and Bbmaj9 (measures 11-12). The third system contains measures 13 through 16, with chords Am11 (measures 13-14), D9 (measures 15-16), Gm11 (measures 17-18), and G11 (measures 19-20). The notation includes treble and bass clefs, a key signature of one flat (B-flat), and various chord symbols. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

Jazz-valssiharmonia 2 (T32)

The image shows a jazz piano accompaniment for the piece 'Jazz-valssiharmonia 2 (T32)'. The music is written in 3/4 time and consists of four systems of piano accompaniment, each with a treble and bass clef staff. The first system (measures 1-4) features a Dm⁹ chord in the first measure and a G¹³ chord in the second measure. The second system (measures 5-8) features a C^{maj9} chord in the first measure and a first ending bracket over measures 7-8. The third system (measures 9-13) features a C⁶ chord in the first measure, a Gm¹¹ chord in the second measure, a C⁹ chord in the third measure, and an F^{maj13} chord in the fourth measure. The fourth system (measures 14-17) features a Bb⁶ chord in the first measure, an Eb^{maj13} chord in the second measure, an A⁹ chord in the third measure, and a first ending bracket over measures 16-17. The piano accompaniment is characterized by a steady eighth-note bass line and a treble line with chords and eighth-note patterns.

3.6 BOSSA NOVA

Bossa nova - kappaleissa on monenlaisia harmonioita, joissa käytetään jazzharmoniaa ja -sointuja rikkaasti.

Bossa nova - harmonia 1.1 (T33)

Soita nuottikuvan harmoniat ja rytmit.

The image shows a musical score for Bossa nova - harmonia 1.1 (T33) in 4/4 time. The score is divided into three systems, each with a treble and bass clef staff. The first system shows chords: Am¹¹, Dm⁹, Hm11b5, E7(b9), Am¹¹, and E7(b9). The second system starts at measure 9 with Am¹¹ and Dm⁹. The third system starts at measure 13 with Hm11b5, E7(b9), Am¹¹, and E7(b9). The score includes rhythmic notation such as eighth and sixteenth notes, rests, and slurs.

Tällaista sointumailmaa on esim. "Blue bossa" – kappaleen alussa.

Bossa nova - harmonia 1.2

Tee itse harjoituksen 1.1 soinnut myös seuraaviin sävellajeihin: Em, Hm, F#m, Dm, Gm, Cm, Fm.

Bossa nova - harmonia 2.1 (T34)

Soita nuottikuvan harmoniat ja rytmit.

The image shows a musical score for a Bossa nova piece, specifically 'harmonia 2.1 (T34)'. It is written in 4/4 time and consists of two systems of music. The first system contains four measures, and the second system starts at measure 5 and also contains four measures. The chords are Em¹¹, Eb⁹, Dm¹¹, and C#⁹(b5). The notation includes treble and bass clefs, stems, and various chord symbols above the notes.

Tällaista sointumailmaa on esim. "One note samba" – kappaleen alussa.

Bossa nova - harmonia 2.2

Nuottikuvan 2.1 soinnut on tehty C-duurin lähtökohdasta.

Tee nuottikuvan 2.1 harmoniat myös seuraaviin sävellajeihin: G, D, A, F, Bb, Eb, Ab.

LÄHTEET

Goldman, D. Keyboardmag, 2016. Funk-up Your Keyboard Parts. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www.keyboardmag.com/lessons/1251/funk-up-your-keyboard-parts/55865>. Viitattu: 30.10.2017.

Haataja, A. 2017. Vapaasäestys 2/2. Jazz-valssin komppi pianolla. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.rockway.fi/muut/vapaa-saestys-2-2/jazz-valssin-komppi-pianolla/>. Vierailtu 27.8.2017.

Hughes, C. 2015. Understanding Tritone Substitution. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.learnjazzstandards.com/blog/understanding-tritone-substitution>. Viitattu: 20.10.2017.

Ikola, A. 2017. Tyylit haltuun-Groove workshop. Musiikkikoulu Rockway. Www-dokumentti. Saatavilla: [https://www.rockway.fi/koskettimet/tyylit-haltuun-groove-workshop-2/supremes-opetus-koskettimet/#_="](https://www.rockway.fi/koskettimet/tyylit-haltuun-groove-workshop-2/supremes-opetus-koskettimet/#_=). Vierailtu: 27.8.2017.

Ikola, A. 2017. Tyylit haltuun-Groove workshop. Musiikkikoulu Rockway. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.rockway.fi/koskettimet/tyylit-haltuun-groove-workshop-2/stax-opetus-koskettimet/>. Vierailtu: 27.8.2017.

Indietaivas 2017. <http://indietaivas.fi/popin-historia/>. Viitattu 11.9.2017.

Levine, Mark. 1989. The Jazzpiano Book. Petaluma, CA. SHER MUSIC.

Nolte, A. 2016. Funk Piano Tutorial: Just The Two Of Us. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.youtube.com/watch?v=BoXbdZ56SCc>. Viitattu: 8.9.2017.

Nolte, A. 2017. Let`s Get Serious About FUNK. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.youtube.com/watch?v=BoXbdZ56SCc>. Viitattu: 8.9.2017.

Salesvuo T. & Toivanen J. 2017. Mitä on funk. Musiikkikoulu Rockway. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.rockway.fi/laulu/funk-komppauksen-peruskurssi/mita-on-funk/>. Vierailtu: 1.9.2017.

Salesvuo T. & Toivanen J. 2017. Yhdessä soittamisen filosofia. Musiikkikoulu Rockway. Www-dokumentti. Saatavilla: <https://www.rockway.fi/laulu/funk-komppauksen-peruskurssi/yhdessa-soittamisen-filosofia/>. Vierailtu 1.9.2017.

Shine Music 2017. <http://www.shinemusic.com.au/musicresources/history-of-pop-music.aspx>. Viitattu: 11.9.2017.

Tabell, M. 2007. Afroimpro. Kolmimuunteisuus. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://www3.siba.fi/afroimpro/kolmimuunteisuus>. Viitattu 6.10.2017.

Tenni, J. & Varpama, J. 2005. Vapaasäestys ja improvisointi. Keuruu. Otava.

Väkevä, L. 1999. 50's rock'n'roll eli rockin alkuvaiheet. Oulun yliopiston musiikkikasvatuksen koulutusohjelma. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://wwwedu oulu.fi/muko/lvakeva/afrohis/r&roll.htm>. Vierailtu: 4.10.2017.

Väkevä, L. 2011. Blues. Oulun yliopiston musiikkikasvatuksen koulutusohjelma. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://wwwedu oulu.fi/muko/lvakeva/afrohis/blues1.htm>

Väkevä, L. 2001. Jazzin historia 1. Oulun yliopiston musiikkikasvatuksen koulutusohjelma. Www-dokumentti. Saatavilla: <http://wwwedu oulu.fi/muko/lvakeva/afrohis/jazz1.htm>. Vierailtu: 12.11.2017.

Walk That Bass. 2016. Jazz Piano Tutorial - Rhythm Changes Explained. <https://www.youtube.com/watch?v=PUjDQpDBF-8&t=481s>. Viitattu 23.9.2017.

LIITTEET: Nuottiviivastoja

The image displays six blank musical staves, each consisting of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The staves are arranged vertically and are completely empty, providing a template for musical notation. Each staff is divided into measures by vertical bar lines, and the staves are enclosed within a rectangular border.

The image displays six blank musical staves, arranged vertically. Each staff is a grand staff, consisting of two five-line staves joined by a brace on the left. The top staff of each grand staff has a treble clef, and the bottom staff has a bass clef. Each grand staff is divided into ten equal measures by vertical bar lines. The staves are completely empty, with no notes or other musical markings. The entire set of staves is enclosed within a thin black rectangular border.

The image displays six blank musical staves, arranged vertically. Each staff is a grand staff, consisting of a treble clef on the top line and a bass clef on the bottom line. The staves are divided into ten measures each by vertical bar lines. The staves are completely empty, with no notes or markings. The entire set of staves is enclosed in a thin black rectangular border.

